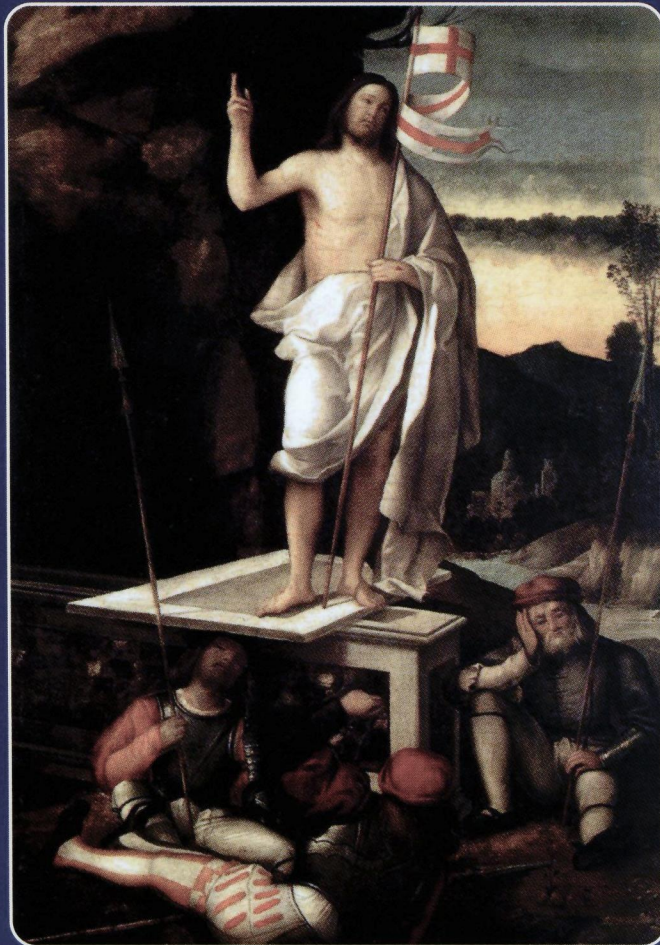

Ap.t. 4:32

CONCORDIA

1/2024

Marco Basaiti, Kristuksen ylösnousemus 1520

VANHURSKAUTUS LAHJAKSI 3 Ville Melanen

- Hannu Lehtonen – **Pääkirjoitus** 2 Martin Chemnitz – **Vanhurskauttaminen** 4 Robert D. Preus – **Vanhurskauttamisopin keskeisyys** 8
David P. Scaer – **Jumalalle kelpaava uskonvanhurskaus – Yksimielisyyden ohjeen 3. artikla** 11
Robert D. Preus – **Kaiken keskus: vanhurskauttaminen uskosta** 12 Tom G. A. Hardt – **Vanhurskauttaminen ja pääsiäinen**
– **Tutkimus subjektiivisesta ja objektiivisesta vanhurskauttamisesta luterilaisessa teologiassa** 16
C. F. W. Walther – **Kristus herätetty kuolleista – maailma päästetty synneistä. Ote pääsiäissaamasta** 21 Martin Chemnitz – **Herran ehtoollinen** 25
Kalle Jokinen – **Mistä tuntee evankelisen saarnan?** 28 Päivi Räsänen – **Taistelu sananvapauden puolesta jatkuu** 31
Vesa Savolainen – **Pelastava vieras vanhurskaus** 33 **Concordian sisällysluettelo 2023** 36
Martti Luther – **Kristuksen ylösnousemuksen hyöty** 37 Stefan Praetorius – **Uusi luomus** 38

CONCORDIA

PÄÄKIRJOITUS * HANNU LEHTONEN

Apostoli Paavali lausuu Roomalaiskirjeensä ensimmäisessä luvussa: ”**Sillä minä en häpeä evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaiselle ensin, sitten myös kreikkalaiselle. Sillä siinä Jumalan vanhurskaus ilmestyy uskosta uskoon, niin kuin kirjoitettu on: ’Vanhurskas on elävä uskosta.’**” (Room. 1:16–17)

Martti Lutherille jälkimmäinen jae, jossa puhutaan Jumalan vanhurskaudesta, oli vaikea kohta. Myöhemmin muistellessaan, miten nämä asiat olivat hänelle selvinneet, hän kertoo: ”Minä taas, vaikka elinkin kaikin puolin moitteettomana munkkina, tunsin itseni Jumalan edessä syntiseksi, jonka omatunto oli mitä rauhattomin ja joka ei voinut luottaa omakohtaisella sovituksellaan häntä lepyttäneensä, enkä siksi rakastanut vaan suorastaan vihasin vanhurskasta ja syntisiä rankaisevaa Jumalaa. Vaikkakaan en ehkä salaisella solvauksella niin ainakin loppumattomalla kaunalla minä napisin Jumalaa vastaan sanoen: ’Ikään kuin ei olisi kylliksi, että kymmenen käskyn laki on jo syntisraukat ja perisyntien kautta iankaikkisesti kadotetut kaikinpuolisella onnettomuudella musertanut, Jumala evankeliuminsa kautta vielä lisää vaivaa vaivan päälle, ja evankeliumissaankin uhkaa meitä vanhurskaudellaan ja vihallaan!’ Kiukkuisena ja omatunto rauhattomana minä sitten raivosin, kolkuttaen julkeasti Paavalin tätä kohtaa janotessani mitä palavimmin päästä perille siitä, mitä P. Paavali tarkoitti.”

Luther jatkaa: ”Lopulta minä yötä päivää asiaa pohtiessani Jumalan armosta kiinnitin huomioni lauseyhteyteen, nimittäin: ’Siinä Jumalan vanhurskaus ilmestyy, niin kuin kirjoitettu on: Vanhurskas on elävä uskosta’, ja siinä aloin käsittää Jumalan vanhurskaudeksi sen, minkä varassa vanhurskas Jumalan lahjana elää, nimittäin uskosta, ja että tämän kohdan ajatus siis on, että evankeliumi paljastaa Jumalan vanhurskauden, nimittäin hänen passiivisen vanhurskautensa, jolla armollinen Jumala vanhurskauttaa meidät uskon kautta, niin kuin kirjoitettu on: Vanhurskas on elävä uskosta. Tällöin minä tunsin itseni suorastaan uudesti syntyneeksi ja astuneeni avoimista porteista suoraan paratiisiin. Silloin näyttäytyivät minulle heti paikalla koko Raamatun toiset kasvat.”

Vanhurskauttamisoppi on luterilaisen tunnustuksemme mukaan pääopinkohta (Schmalkaldenin opinkohdat II). Luther lausuu Galatalaiskirjeen selityksessään: ”Jos näet vanhurskautusoppi on lamassa, on kaikki lamassa. On siis välttämätöntä, että me sitä joka päivä teroitamme – niin kuin Mooses laistaan määrää (5. Moos. 6:7) – ja sitä painamme mieliin. Sitä ei näet voida kylliksi eikä liiaksi käsittää eikä ymmärtää. Jopa vaikka sitä mitä uutterimmin tähdenämme ja mieliin painamme, kuitenkin ei ole ketään, joka sen täydellisesti käsittää tahi sitä täydellä antaumuksella ja koko sydämellään uskoo – siinä määrin lihamme on häilyvä ja vastustaa hengen kuuliaisuutta.”

Julkaisimme vajaa kolmekymmentä vuotta sitten juhlakirjan nimeltä *Syntyneitä sydämiä*. Tuon teoksen sisältämien kirjoitusten keskeisenä teemana oli juuri vanhurskauttamisoppi. Koimme, että tämä aihe tuli meille silloin annettuna. Tässä numerossa, *juhlanumerossa*, on myös kantavana aiheena vanhurskauttamisoppi. Edellä lainattua Lutherin sanaa toistaen: ”On siis välttämätöntä, että me sitä joka päivä teroitamme.”

VANHURSKAUTUS LAHJAKSI

Ville Melanen, pastori, Lahti

”Samaten seurakuntamme opettavat, että ihmiset eivät voi tulla vanhurskautetuiksi Jumalan edessä omin voimin, ansioin tai teoin, vaan että heille annetaan vanhurskaus lahjaksi Kristuksen tähden uskon kautta, kun he uskovat, että heidät otetaan armoon ja että synnit annetaan anteeksi Kristuksen tähden, joka kuolemallaan on antanut hyvityksen synneistämme. Tämän uskon Jumala lukee edessään kelpaavaksi vanhurskaudeksi (Room. 3 ja 4, Augsburgin tunnustuksen 4. artikla).”

Vanhurskauttamisoppi on meille luterilaisille keskeisin opinkohta. Se opettaa, kuka on otollinen Jumalalle eli kenet Jumala hyväksyy taivaan valtakuntaan. Luonnollinen perisyntynin alainen ihminen etsii pelastuksen perustaa omasta itsestään, tahdostaan, teoistaan. Tällainen ihminen arvioi sekä Jumalan lain ankaruutta että omaa tilaansa väärin. Kymmenen käskyn lain valossa ihminen on syntinen, vailla minkäänlaista mahdollisuutta pelastua. Laki ei armahda ollelleen ja jos pelastus on riippuvainen jollakin tavalla ihmisestä itsestään, silloin kaiken tulee olla täydellistä. Oman tahdon, ajatusten, suunnitelmien ja tekojen täytyy olla täysin Jumalan tahdon mukaisia.

Moni ymmärtää sen, että Jumalaa ei tarvitse lepyttää erilaisilla uhrimenoilla eikä teoilla, mutta monelle näistä monista ongelmaksi tulee kysymys ihmisen tahdosta. Monen mielestä ihmisen tahto on pelastuksen

kannalta ratkaiseva asia – ei Kristuksen täydellinen sovitusuhri kaikkien puolesta. Ihminen ei omassa tahdossaan halua pelastua. Ihmisen tahto on perisyntynin turmelema ja vain Pyhä Henki voi valaista ihmistä niin, että hän uskoo. Pelastuksen kalliissa asiassa meidän on ylistettävä Jumalan suuria tekoja ja iloittava armosta ja uskon lahjasta. Jumala pelastaa. Me olemme pelastuksen kohteita.

Apostoli Paavali opettaa Roomalaiskirjeessä kahdenlaisesta vanhurskautumistiestä. On lain tie, jonka Herra Jeesus kävi loppuun asti. Koko lain täyttäneenä Vapahtaja saattoi astua ylös taivaaseen omien ansioidensa nojalla. Tämä tie on mahdoton meille syntisille ihmisille. Emme voi pelastua tätä tietä kulkemalla, siksi tarvitsemme uskosta vanhurskauttamista. Jumala lukee meidät vanhurskaiksi, kun uskomme Kristukseen. Tämä tarkoittaa sitä, että Kristukseen Vapahtajana uskova on Jumalalle otollinen sen perusteella, mitä Kristus on hänen puolestaan tehnyt. Vaikka ihminen ansaitsisi omien tekojensa valossa kadotuksen, hänet katsotaan yhtä pyhäksi ja puhtaaksi kuin Kristus on. Tämä on Jumalan suurta armoa.

On tärkeä ymmärtää, että me emme pelastu uskon perusteella, vaan uskon kautta. Vaikka tämä saattaa kuulostaa nipottamiselta, on näiden asioiden välillä iso ero. Se, joka tekee uskosta pelastuksen perustan, tekee uskosta teon – eräänlaisen ansi-

on – Jumalan edessä. Näinhän ei asiantilaita ole. Kaste ja usko ovat Jumalan antamia välineitä pelastuksen omistamisen kannalta. Olemme Jumalalle otollisia uskon kautta, Kristuksen tähden. Usko tarvitaan, mutta se – niin kuin – kastekin on Jumalan lahja. Kristus on pelastuksen perusta. Uskosta vanhurskauttamisen vastakohta on teoista pelastuminen. Uskosta vanhurskauttaminen on yhtä kuin armosta pelastuminen.

Mikä on vanhurskauttamisopin tärkeä opetus meille? Meidän pelastuksemme on hyvän Jumalan käsissä. Hän on valmistanut sen meille Kristuksen kautta. Vaikka me emme voi tehdä pelastuksemme kannalta mi-

tään, se ei tee meistä tahdottomia ja toimeettomia ihmisiä. Martti Luther on tästä hyvä esimerkki. Hän rukouli ja teki töitä vanhan kirkollisen opetuksen mukaan. Kuinka paljon hän saarnasi ja kirjoitti, mutta luotti silti pelastuksensa Herran haltuun. Meillä on tehtävä julistaa evankeliumi kaikkialle maailmaan. On helpompi tehdä tätä työtä, kun ei tarvitse miettiä alituisesti, teenkö riittävästi kelvatakseni Jumalalle. Saamme tehdä hyviä tekoja Jumalan rakkaina lapsina, emme armoa kerjäävinä ja pelkäävinä orjina. Raamattu ja kirkon tunnustus kehottaa meitä hyviin tekoihin, mutta pelastus on yksin armosta, Kristuksen tähden, uskon kautta.

VANHURSKAUTTAMINEN

Martin Chemnitz (1522–1586)

Mitä syntisen ihmisen vanhurskauttaminen pitää sisällään evankeliumin mukaan?

Jumala lukee meidän hyväksemme Kristuksen, Välimiehemme, kuuluisuuden ja kuoleman vanhurskauden ja tekee meidät siten vanhurskaiksi yksin armosta, ilman meidän tekojamme tai ansioitamme, yksin uskon kautta, joka omistaa Isän Jumalan armon ja Kristuksen ansion. Tässä on vanhurskauttaminen. Se tarkoittaa, että Jumala antaa meille syntimme anteeksi, sulkee meidät armoonsa ja ottaa lapsikseen ja ikuisen elämän perillisiksi (Room.

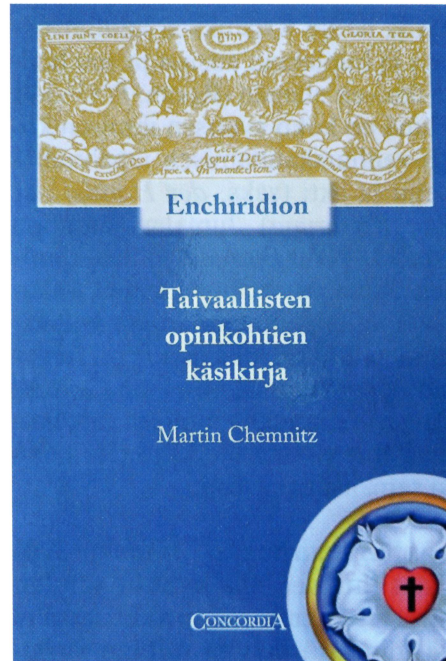
3:24–25, 28; 4:5; 10:4; Gal. 3:24; Ef. 2:8–9; Tiit. 3:5–7).

Mutta verbi vanhurskauttaa (*ius-tificare*) tarkoittaa etymologisesti vanhurskaaksi tekemistä. Näin olen Pyhän Hengen pyhittäessä uskovia eli uudistaessa heitä Hän tekee heitä vanhurskaiksi, jotta heidän jäsenensä annettaisiin vanhurskauden aseiksi Jumalalle (Room. 6:13). Eikö siksi uskovien vanhurskauttamista eli uskonvanhurskautta ole pidettävä Pyhän Hengen uudistuksena eli uudestisyntyneiden uutena kuuliaisuuksena?

Vanhurskauttamisen verbin (*iustificare*) luonnollista merkitystä ei ole

arvioitava latinalaisen kielenkäytön perusteella.¹ Se on näet Pyhälle Raamatulle ominainen, erityinen käsite. Raamattu käyttää vanhurskauttamisen verbiä forenssisessa merkityksessä (*in forensi significatione*)², kun se tahtoo osoittaa, että joku on vapautettu (*absolutus*) syytöksestä ja tuomiosta. Se asettaa vanhurskauttamisen usein tuomitsemisen vastakohtaksi (5. Moos. 25:1; Snl. 17:15; Room. 5:18; 8:33–34). Vanhurskauttamisen opinkohdassa Pyhä Henki on mielistynyt kyseiseen vanhurskauttamisen käsitteen forenssiseen merkitykseen. Syntisen ihmisen sovittamisen koko tapahtumaketjua ja aktia kuvataan vanhurskauttamisen käsitteellä yksinkertaisesti ja selvästi. Tätä ei käsitellä ohimennen eikä keveästi vaan vakavasti Jumalan tuomion ja itse tuomarin, Jumalan, edessä.

Laki ajaa meidät Jumalan tuomioistuimen luokse, missä laki ei vain syytä meitä synneistämme vaan suorastaan nujertaa meidät. Koska itse Jumalan vanhurskaan tuomion edessä jokainen suu tukitaan ja koko maailma tulee syylliseksi Jumalan edessä (Room. 3:19), Mooses julistaa meille kuoleman ja tuomion sanaa (2. Kor. 3:7, 9; 5. Moos. 27:26). Niinpä meidän syntien painama omatuntomme ei löydä mitään pakopaikkaa, jonne se voi-

si paeta tuomion alla, kun se kiertelee ahdistuneena synnin tuomaa ikuisen kuoleman ja kadotustuomion syyllisyyttä ja kaikkea, mitä vanhurskaan Jumalan tuomioon kuuluu.³ Armahtavaisuudessaan rikas Jumala asettaa silloin kuitenkin meidän eteemme armoistuimen Poikansa sovitustyön evankeliumin kautta. Isä Jumala vanhurskauttaa eli vapauttaa lain syytöksestä ja kadotustuomiosta ne, jotka pakenevat uskossa Pojan, Välimiehen, luokse. Heidät Isä Jumala julistaa vanhurskaiksi Kristuksen tähden luke-

1 Latinalaisen kielenkäytön analogioihin ja johdannaisten verbien etymologiaan viittaava lause ei esiinny saksankielisissä lähdeteksteissä.

2 Forenssisen vanhurskauttamisen käsitteen korostus on läpinäkyvämpää latinankielisissä lähteissä kuin saksankielisissä teksteissä, joissa forenssisuutta kuvaavaa sanaa ei esiinny sellaisenaan, vaikka oikeudenkäyntiin ja vapauttavaan tuomioon viittaava argumentti on sama ja pysyy samana kaikissa lähteissä.

3 Tämä virke ei sisällä saksankielisiin lähdeteksteihin.

malla heille Kristuksen kuuliaisuu-
den ja kuoleman ansion ja suo heil-
le ikuisen elämän (Room. 8:33–34).
Tämä on koko syntisen ihmisen ko-
ko vanhurskauttamisen tapahtuma-
ketju ja akti (saks. *der Handel der
Rechtfertigung*) Jumalan tuomion
edessä. Näin Jumala johtaa ihmi-
sen Jumalan vanhurskauden vaka-
valta valtaistuimelta armon valtais-
tuimen luokse, joka meillä on Juma-
lan Pojan veressä, niin kuin Gerson⁴
kuvaa vanhurskauttamisen tapahtu-
maa forensisen merkityksen kans-
sa samansuuntaisesti.

**Vanhurskauttaako Jumala syn-
tisen ihmisen siis synnin tähden
niin, että vanhurskauttamisessa ei
välttämättä tarvita mitään varsi-
naista vanhurskautta, jonka täh-
den syntinen ihminen julistettai-
siin vanhurskaaksi?**

Jumala kutsuu tämänkaltaista van-
hurskautta itse kauhistukseksi (2.
Moos. 23:7; Snl. 17:15; Jes. 5:22–
23). Jumalan tuomion eteen eli Ju-
malan, vihastuneen tuomarin, ja syn-
tisen ihmisen välille on asetettava
sellainen vanhurskaus, jonka kaut-
ta ja jonka tähden Jumala vanhurs-
kauttaa jumalattoman. Vanhurskaut-
tamista ei voi näet tapahtua ilman
vanhurskautta (Room. 3:22, 24).

**Mikä on se vanhurskaus, jonka
usko vie Jumalan tuomion eteen,**

**jotta Jumala sen tähden vanhurs-
kauttaisi surkean syntisen ihmi-
sen?**

Uudestisyntyneiden uutta kuuliai-
suutta kutsutaan myös eräänlaisek-
si vanhurskaudeksi (Room. 6:16; 1.
Joh. 2:29). Se ei voi olla kuitenkaan
vanhurskaus, jonka kautta ja jon-
ka tähden meidät vanhurskautetaan
Jumalan edessä ikuisen elämään.
Ennen kuin kukaan voi osoittaa uu-
den kuuliaisuuden vanhurskautta, on
välttämätöntä, että ihmisen persoo-
na sovitetaan Jumalan kanssa, mikä
tarkoittaa sitä, että Jumalan täytyy
vanhurskauttaa hänet ensin (1. Joh.
2:29). Sitä paitsi uusi kuuliaisuus jää
myös uudestisyntyneissä tämän elä-
män aikana lihassamme asuvan syn-
nin tähden niin heikoksi, epäpuh-
taaksi ja epätäydelliseksi, ettemme
edes voisi tulla mitenkään sen kaut-
ta ja sen tähden vanhurskaiksi Juma-
lan silmissä (Ps. 143:2; 1. Kor. 4:4).
Jumalan sanasta vaarin ottanut usko
ymmärtää, ettei se itsessään, ei mi-
kään ihmisluonnossa tai pyhimmäs-
äkään elämässä eikä mikään muu-
kaan luotu voi löytää itse sellaista
vanhurskautta, joka voisi kestää Ju-
malan tuomion edessä niin, että ih-
minen olisi sen perusteella Jumalan
silmissä vanhurskas. Tämän takia
usko tarttuu sanassa ja sakramen-
teissa läsnä olevaan Kristukseen,
Välimieheen, joka täytti lain meidän
puolestamme pyhimmällä kuuliai-

⁴ Jean Charlier de Gerson (1363–1429) oli ranskalainen teologi, mystikko ja runoilija. Hänen tuotantoansa tunnettiin Wittenbergissä, ja Lutherkin luki hänen kirjoituksiaan, erityisesti nuoruudessaan, mutta viittasi Gersonin teksteihin myös vanhemmalla iälläään (Leaver 2017, 71).

suudellaan ja viattomimmalla kuolemallaan. Usko tietää varmuudella, että tämä on todellinen ja ainoa vanhurskaus, joka kestää Jumalan edessä. Usko omistaa tämän vanhurskauden, tuo sen Jumalan tuomion eteen ja pyytää luottavaisin sydämin, että Jumala tekisi hänet sen tähden vanhurskaaksi. Tämä tarkoittaa, että Jumala antaa uskoville synnit anteeksi ja ottaa heidät armoonsa ja ikuisen elämään Kristuksen, Välimiehen, tähden. Koska tämä meidän puolestamme annettu Kristuksen vanhurskaus on täydellinen, riittävä, ylitsevuotavainen ja Jumalalle kelpaava, Jumala lupaa, että hän lukee sen uskoviensa lapsiensa hyväksi, ikään kuin se olisi heidän omansa (Room. 3:22; 4:23–25; 5:18). Näin ollen uskovilla on kertakaikkinen, todellinen ja kestävä vanhurskaus, jonka tähden heidät luetaan vanhurskaiksi Jumalan edessä. Se ei asu kuitenkaan heissä itsessään vaan Kristuksessa.

Vanhurskautetaanko kaikki ihmiset ja pelastuvatko he tämän Jumalan Pojan vanhurskauden tähden?

Kadotustuomioon vievä tie on leveä, ja on monia, jotka vaeltavat sitä pitkin (Matt. 7:13).

Mikä on syynä tähän? Eikö Kristus suorittanut sovituksia kaikkein puolesta? Eikö taivaallinen Isä todellakaan tahdo tämän autuutta kantavan sovituksen hedelmän olevan yleinen ja kaikkia varten?

Syytä kadotustuomioon ei ole millään tavalla liitettävä Jumalaan. Kristus on koko maailman syntien sovitus (1. Joh. 2:2), ja Jumalan tahto on, ettei kukaan hukkuisi vaan että kaikki pelastuisivat (1. Tim. 2:4; 2. Piet. 3:9; Hes. 18:23; Matt. 18:14). Sen sijaan on ihmisten syytä, etteivät kaikki pelastu, sillä kaikki eivät ota vastaan tuota autuaaksitekevää lahjaa (Joh. 1:5, 10–11; 3:19). On välttämätöntä, että Kristuksen siunauksellinen ansio tulee meidän omaksemme (Room. 8:32). Tämä tarkoittaa, että se sovelletaan meihin niin, että kukin ottaa sen vastaan (Joh. 1:12). Siten Kristus on meissä (Joh. 6:56) ja meidän havaitaan olevan Hänessä (Fil. 3:8–9).

Minkä välikappaleiden kautta Kristus ja hänen ansionsa annetaan meille?

On kaksi välttämätöntä asiaa, jotta tämä voi tapahtua:

I. Jumala on asettanut tietyn varman työvälineen, jota käyttämällä hän antaa, ojentaa ja lahjoittaa Kristuksen ansion Pyhän Henkensä kautta: opin armonvälineistä eli evankeliumin sanasta ja sakramenteista. Nämä ovat ikään kuin Jumalan käsi, jonka hän ojentaa ja avaa meille ja jonka kautta hän antaa meille ylenpalttisesti Poikansa ansion ja autuaaksitekevät lahjat meidän pelastukseksemme (Room. 10:17; 2. Kor. 5:19–20; Tiit. 3:5).

II. Kristuksen ansion soveltamiseen meidän osaksemme vaaditaan, että me otamme vastaan Kristuksen

meille sanassa ja sakramenteissa antamat lahjat. Se ei tapahdu millään muulla tavalla tai välineellä kuin uskolla (*fide*) (Room. 1:17; 3:28; 4:5; Joh. 3:15–16; Gal. 3:22, 24). Usko on nimittäin kuin anova käsi, jolla me käsitämme, vastaanotamme ja omistamme omalle kohdallemme Kristuksen autuaaksitekevät lahjat (Joh. 1:12). Se on kuin side, jonka

kautta meidät liitetään Kristukseen, jotta hän itse olisi ja asuisi meissä (Ef. 3:17) ja meidän havaittaisiin olevan Kristuksessa (Fil. 3:8–9).

*Martin Chemnitz, Enchiridion. Tai-
vaallisten opinkohtien käsikirja, s.
90–93. Concordia 2023. (Suom. Miik-
kael Halonen)*

VANHURSKAUTTAMISOPIN KESKEISYYS

Robert D. Preus, tri, Yhdysvallat (1924–1995)

Lutherille vanhurskauttamisopin keskeisyys on oleellista teologin työlle, hänen oikealle tavalleen lähestyä teologiaa ja Jumalaa, teologin tehtäväänsä suorittamiselle sekä hänen omalle henkilökohtaiselle uskonelämälleen.

”Teologiassa on yksi uskonkohta ja perustava periaate, ja joka ei pidä kiinni tästä uskonkohdasta ja perustavasta totuudesta, nimittäin tosi uskota ja luottamuksesta Kristukseen, ei ole lainkaan teologi. Kaikki muut uskonkohdat johtavat tähän yhteen uskonkohtaan ja lähtevät siitä. Ilman sitä muut eivät ole mitään. Saatana on alusta saakka yrittänyt tehdä tämän uskonkohdan mitättömäksi ja saattaa sen paikalle oman viisautensa. Ne, jotka ovat hämmentyneitä, vaivattuja, murheellisia ja kiusattuja, pitävät aarteena tämän uskonkohdan. Ne ovat niitä, jotka ymmärtävät evankeliumin.”¹

Tämä lausuma ei ole näyte luterilaisista ylisanoista. Lutherin mukaan

juuri tässä kohdassa, opissa Kristuksesta ja vanhurskauttamisesta, koko Jumalan sanan oppi (*fides quae creditur*) kohtaa ja tavoittaa ihmisen. Sillä tämä uskonkohta, joka on evankeliumin olemus, synnyttää uskon ja yhteyden Kristukseen, suuntaa ja ohjaa ihmistä teologisesti ja tekee hänestä teologin. Toisessa väitöksessään antinomilaisia vastaan hän sanoo:

”Muut uskonkohdat ovat melko kaukana meistä. Ne eivät ulotu meidän kokemuspiiriimme eivätkä kosketa meitä – – Mutta uskonkohta syntien anteeksiantamuksesta tulee jatkuvasti kosketuspiiriin kanssamme ja päivittäiseen käyttöön. Se koskettaa sinua ja minua lakkaamatta. Muista uskonkohdista me puhumme kuin jostakin meille vieraasta (esim. luominen, Jeesus Jumalan Poikana). Mitä minulle merkitsee, että Jumala loi taivaan ja maan, jos en usko syntien anteeksiantamukseen? – – Juuri tä-

1 WA Tr, 1583; LW 54, 157.

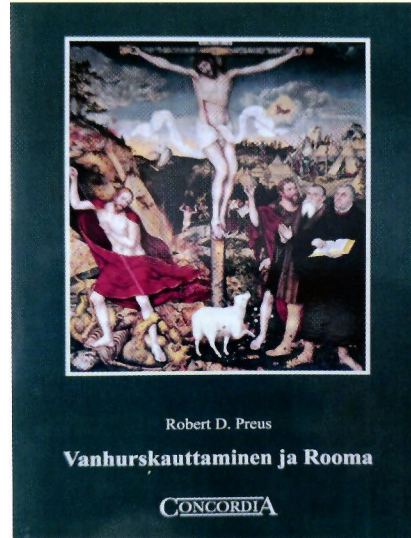
män uskonkohdan tähden myös muut uskonkohdat koskettavat meitä.”²

Vanhurskauttamisen uskonkohta tulee näin siis kristityn kokemuspiiriin. Se ohjaa ja jopa kontrolloi hänen teologiaansa ja työtänsä ja auttaa muodostamaan häneen niin sanoakseni teologisen kykeneväisyyden.

”Sydämessäni näet vallitsee tämä ainoa oppi: Kristuksen usko. Siitä minun jumaluusopillinen ajatteluni öin ja päivin lähtee, sen kautta kulkee ja siihen palajaa, mutta siitä huolimatta tunnen käsittäneeni vain mitättömiä, vaivaisia aakkosentapaisia, ikään kuin sirpaleita siitä viisaudesta, joka on niin korkea, niin laaja, niin syvä”.³

Lutherille vanhurskauttamisen uskonkohta ei ollut pelkästään avain Kirjoitusten lukemiseen ja ymmärtämiseen sekä uskonkohtien koordinoimiseen, vaan nimenomaan suojamuurin tunnistavalle kirkolle varsinkin sen torjuessa vääriä oppeja.

”Sen vuoksi minä usein sanon, että ei ole mitään muuta mahtia eikä keinoja lahkosuuntien torjumiseksi kuin yksinomaan tämä kristillinen vanhurskausoppi. Jos se päästetään käsistä, on mahdotonta torjua luotaan mitään harhoja ja lahkoja. Tämän saamme nykyään omin silmin todeta kiihkoilijoissa, kasteenusijoissa ja sakramenttilaisissa, jotka luisuttuaan kauas pois tästä opista yhä luisumistaan luisuvat, harhautumistaan harhautuvat ja eksyttämistään eksyttävät loppumattomiin, epäilemättä nostattaen

lukemattomia lahkoja ja keksien uusia tekoja. Mutta mitä on tämä kaikki, vaikka se näköjään olisi kaikkein parasta ja pyhintä, Jumalan Pojan kuoleman ja veren rinnalla, hänen, joka antoi itsensä minun edestäni? Sillä ken on tuo Jumalan Poika? Mitä ovat taitavas ja maa hänen rinnallaan?”⁴

Vanhurskauttamisopin keskeisyys ja sen tehtävä toimia avaimena eksegetiikassa, hermeneutiikassa, tunnustuksessa, saarnassa ja pyhässä elämässä ei ole pelkkä Lutherin oivallus, joka onnistui monissa kohdissa löytämään tiensä Melancthonin ja luterilaisten tunnustusten teologiaan. Pikemminkin se on luotettava ja kaikkein tärkein periaate, joka selittää luterilaista teologiaa ja luterilaisuuden rakennetta. Kaikki luterilaiset alkoivat pian kutsua vanhurskauttamisen uskonkohta – tai Kristus-

2 WA 28, 271ss.

3 E ex, 21,3. Galatalaiskirjeen selitys, s. 9. Helsinki 1957.

4 WA 40 I, 296; LW 26,176. Galatalaiskirjeen selitys, s. 218. Helsinki 1957.

ta (*solus Christus*), uskoa Kristukseen ja kristillistä vanhurskautta koskevaa uskonkohtaa⁵ – uskonkohdaksi, jonka varassa kirkko seisoo tai kaatuu (*articulus stantis et cadentis ecclesiae*). Nämä opettajat eivät pitäneet tätä sanontaa pelkkänä kliseenä, hyödyllisenä polemiikissa roomalaiskatolista teologiaa

vastaan, vaan he pitivät sitä perustavana, kaikkea jäsentävänä periaatteena teologiassaan, jumalanpalveluselämässä, kirkon käytännössä ja kirkon saarnavirkkaa hoitaessaan.⁶

Robert D. Preus, Vanhurskauttaminen ja Rooma, s. 11–12. Concordia 2014.

5 Kuten olemme nähneet, Luther puhui erotusta tekemättä uskonkohdista Kristus, vanhurskauttaminen ja usko Kristukseen. Tämä käytäntö ei ollut tarkoituksellinen eikä sattumanvarainen vaan luonnollinen. Luther ja luterilaiset tunnustukset eivät koskaan pidä vanhurskauttamista ahtaasti pelkkänä formulaationa tai määritelmänä. Riippumatta siitä, tarkastellaanko syntisen vanhurskauttamista uskonkohtana tai tapahtumana, sitä ei voida erottaa Jumalan armosta, Kristuksen lunastustyöstä, Pyhän Hengen työstä armonvälineiden välityksellä ja uskosta Kristukseen. Vanhurskauttamisen uskonkohta sisältää kaikki nämä raamatulliset aiheet, eikä sitä voida esittää tai tunnustaa niistä eristettynä. Tämä tavattoman merkityksellinen tosiasia, joka on niin ratkaiseva luterilaisen vanhurskauttamisopin ymmärtämiseksi, tulee esiin kaikissa luterilaisissa tunnustuksissa ja kauttaaltaan 1600-luvun luterilaisten teologien kirjoituksissa. On hyvin luultavaa – ainakin osittain – että nykyajan liberaalit protestanttiset teologit (Schweitzer, Raven, Deissmann, Wrede jne.) ovat työntäneet vanhurskauttamisopin raamatullisen teologian ulkokehälle ja selittäneet pois Paavalin intensiivisen vanhurskauttamisen käsittelyn kapea-alaisena purkauksena judaisteja vastaan siksi, että he sivuuttavat tämän tosiasian. Tällainen liberaaliteologien johtopäätös saattaa olla seuraus yhtä paljon ahtaasta, analyttisestä eksegeettisestä metodista, kuin liberaaliteologisista taipumuksista. Ks. Henry Hamann, *Justification by Faith in Modern Theology* (St. Louis, CPH 1957). Luterilaiset tunnustukset ja luterilainen teologia ymmärtävät johdonmukaisesti vanhurskauttamisopin laajassa merkityksessä käsittelevän myös opin Jumalan armosta Kristuksessa, Kristuksen persoonan ja työn, armonvälineet ja Pyhän Hengen työn. Siksi he kykenevät löytämään vanhurskauttamisopin sellaisistakin osista Raamattua ja lainauksista kirkkoisiltä, joissa ei mainita sanaa vanhurskauttaminen tai sen johdannaisia. Havaitsemme tämän kauttaaltaan Lutherin teoksissa ja varsinkin hänen Luennoissaan I. Mooseksen kirjaan ja Saarnoissaan Johanneksen evankeliumista. Toisaalta, luterilainen teologia voi käsitellä vanhurskauttamista ilman, että se suoranaisesti käyttää termejä vanhurskauttaa ja vanhurskauttaminen. Sen sijaan käytetään samanmerkityksisiä tai vaihtoehtoisia raamatullisia termejä, kuten pelastaa, sovittaa, antaa anteeksi ja muita. Lutherin katekismuksissa on esimerkkejä sellaisesta menettelystä.

6 Werner Elert esittää tämän teesin kaikkialla kirjassaan *The Structure of Lutheranism* (tr. by Walter Hansen [St. Louis: Concordia Publishing House, 1962]). Karl Barth, joka samaistuu vankasti Lutherin vanhurskauttamisoppiin, on samaa mieltä. Hän sanoo (*Church Dogmatics*, tr. G. W. Bromiley [Edinburgh: T. & T. Clark 1956] IV, 1, 522): ”Ei tule kysymykseenkään väitellä vanhurskauttamisopin erityisestä tehtävästä. On myös paikallaan, että tiettyinä aikakausina ja tietyissä tilanteissa, selvän vastustuksen ja hämartyksen edessä, tämä erityistehtävä on ilmaistu erityisellä tavalla, että sen on vakuutettu olevan evankeliumin sana (engl. as the Word of the Gospel, suom. huom.), että sekä hyökkäävässä että puolustavassa merkityksessä se on omaksuttu teologisena totuutena (engl. as the theological truth, suom. huom.). On ollut aikoja, jolloin tämä ei ole ollut vain oikeutettua vaan välttämätöntä, kun huomioon on ollut pakko kohdistaa Galatalaiskirjeen ja Roomalaiskirjeen teologiaan (tai tarkemmin Roomalaiskirjeen lukuihin 1-8).” Barth jatkaa huomauttaen, että vanhurskauttamisoppi toimii tässä tehtävässä nykyään: ”Kaikenlaisen kirkollisuuden, sakramentalismin, liturgismin ja vieläpä eksistentialismin edessä olemme saaneet iloita siitä, että vanhurskauttamisopissa me löydämme täysin kehitetyn aseen, jolla kohdata kaikki nämä asiat.” Tämä ylistävä lausunto ei kylläkään täysin edusta luterilaista näkemystä eikä onnistu ilmaisemaan luterilaisen tunnustuksellisen periaatteen laajuutta. Barth käsittelee vanhurskauttamisopin ensi sijassa oikeaisijan tehtävässä evankelisen opin puolustajana. Mutta ainakin hän tunnustaa, että luterilaisella periaatteella on teologinen pätevyys. Sekä Elert että Barth väittävät, että uskonpuhdistuksen jälkeinen luterilaisuus, alkaen jo Melanchthonista, ei seurannut Lutheria tämän korostaessa vanhurskauttamisoppia ja sen tehtävää teologisessa työskentelyssä ja evankeliumin julistuksessa (Barth, *Church Dogmatics*, IV, 1, 522). Näin myös Alister E. McGrath (*Justitia Dei, A History of the Christian Doctrine of Justification, from 1500 to the Present Day*, Cambridge, University Press, 1986, 51 passim.). McGrath on paljon Elerttiä ja Barthia ehdottomampi. Hän sanoo: ”Sekä mitä tulee itse asiaan että painotukseen, luterilaisella ortodoksialla on (vanhurskauttamisopissaan) hyvin vähän tekemistä Lutherin kanssa.” Sama epäkirittinen ja ylimielinen olettamus esiintyy asiakirjassa *Justification by Faith, Lutherans and Catholics in Dialogue VII: Common Statement*, edited by H. George Anderson, T. Austin Murphy and Joseph A. Burgess (Minneapolis, Augsburg Publishing House 1985), par. 93. Nämä väitteet ja olettamukset eivät yksinkertaisesti pidä paikkaansa. Asiat eivät ole näin. Martin Chemnitz (ja hänen seuraajansa) uskoo, opettaa ja tunnustaa Lutherin kanssa jokaisen näkökulman Lutherin opista. *Loci Theologicissaan* ja selvästi halki *Yksimielisyyden ohjeen* Chemnitz tietoisesti pitää vanhurskauttamisopin keskeisenä kirkon saarnalle ja tunnustukselle. Hän sanoo *Loci Theologicissaan* (Wittenberg 1653, II, 200):

”Tämä uskonkohta on tietystä mielessä suojamuuri ja kaikkien oppien ja koko kristillisen uskon luja linnake. Jos se hämätty tai sekoitetaan tai pannaan syrjään, ei voida mitenkään ylläpitää opin puhtautta muissa uskonkohdissa. Mutta jos tämä uskonkohta pidetään puhtaana, kaikki epäjumalanpalvelus, taikausko ja kaikki virheellisyys, mitä muissa uskonkohdissa on, kaatuu maahan omalla painollaan.”

Myöhemmät luterilaiset teologit toistavat Chemnitzin painottaessaan vanhurskauttamisopin hallitsevaa asemaa. Balthazar Meiser (*Anthropologia Sacra*, Wittenberg, 1663, 139) sanoo:

”Tämä uskonkohta on teologian keskuskohta, jonka mukaan kaikki muut uskonkohdat jäsentyvät. Se on pyhä valtameri, johon kaikki muut opetukset virtaavat. Se on uskomme aarrekkain, joka pitää kaikki muut opetukset turvassa ja vahingoittumattomina.”

Johannes Andreas Quenstedt, suurin 1600-luvun dogmaatikoista, sanoo (*Theologia Didactico-Polemica sive Systema Theologicum*, Wittenberg 1685, P. III, C. 8. S. 1, Th. 1, 514):

”Tämä mitä ihanin oppi syntisen armollisesta vanhurskauttamisesta Jumalan oikeusistumen edessä Kristuksen kautta, kun hänet vastaanotetaan oikeassa uskossa, on koko kristillisen uskon aarrekkain. Se on yhdyside, joka liittää yhteen kaikki kristillisen opin osat. Jos tämä oppi vaurioituu, kaikki muut uskonkohdat hylätään ja heitetään pois.”

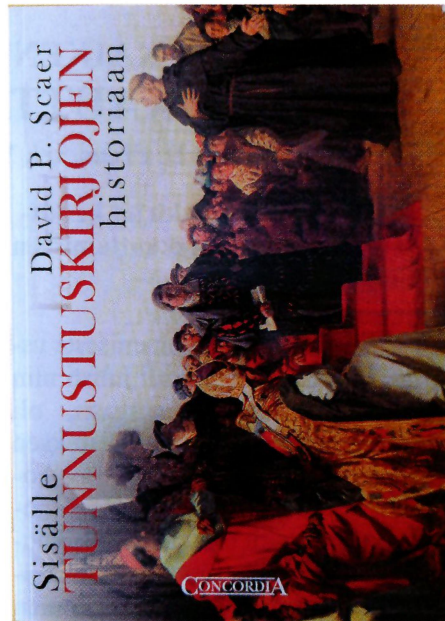
JUMALALLE KELPAAVA USKONVANHURSKAUS

Yksimielisyyden ohjeen 3. artikla

David P. Scaer, professori, Yhdysvallat

Tämän artiklan aihe käsittelee ongelmaa, jollaista ei ole täsmälleen ottanen kirkon historiassa koskaan ollut. Käsiteltävänä on kaksi harhaa. Andreas Osiander, luterilainen teologi, oli opettanut vanhurskauttamisen tapahtuvan Kristuksen jumalallisen luonnon asuessa ihmisessä. Francesco Stancaro, italialainen professori Saksan Königsbergissä, puolusti vastakkaista kolikon puolta väittäessään, että vanhurskauttaminen tapahtuu Kristuksen inhimillisen luonnon asuessa ihmisessä.

Yksimielisyyden ohje näkee eräitä hyvin vakavia seuraamuksia näissä näkemyksissä, jotka ovat harvoin saaneet kannatusta. Molemmissa näkemyksissä Kristuksen kaksi luontoa erotetaan toisistaan tavalla, jota ei voi sietää. Vielä vakavampaa oli se, että sekä Osiander että Stancarus pitivät kiinni vanhurskauttamisen määrittelemisestä Kristuksen asumisena uskovassa. Yksimielisyyden ohje torjuu tämän näkemyksen perusteellisesti. Se näkee vanhurskauttamisen Jumalan oikeudellisena toimena, jonka välityksellä hän julistaa syntisen vanhurskaaksi Kristuksen tähden uskon kautta. Vanhurskauttaminen ei ole *jotakin*, joka tapahtuu ihmisessä, kuten Osiander ja Stancarus opettivat. Ihmisessä tapahtuu pyhi-

tys, joka liittyy välttämättä vanhurskauttamiseen ja on sen seuraus. Mutta sitä ei missään tapauksessa saa samaistaa tai sekoittaa vanhurskauttamiseen. Jos vanhurskauttaminen todella tapahtuisi ihmisessä, hän pelastuisi katsomalla itseensä Kristuksen sijasta. Luterilaiset kyllä pitivät kiinni siitä, että Kristus asuu kristityisessä, mutta tämä asuminen on vanhurskauttamisen seuraus, ei sen syy. Sijoittaessaan vanhurskauttamisen ih-

miseen sen sijaan, että olisivat nähneet sen Jumalan edessä tapahtuvana toimena, Osiander ja Stancarus kääntyivät itse asiassa takaisin roomalaiskatoliseen näkemykseen vanhurskauttamisesta jatkuvana pro-

sessina, joka täydellistyy kristityn elämässä.

David P. Scaer, Sisälle tunnustuskirjojen historiaan, s. 92–93. Concordia 2018.

KAIKEN KESKUS – VANHURSKAUTTAMINEN USKOSTA

Robert D. Preus, tri, Yhdysvallat (1924–1995)

Luterilaiset tunnustuskirjat keskittyvät syntisen vanhurskauttamiseen Jumalan edessä

Evankeliumi vanhurskauttamisesta uskosta, jota apostoli Paavali julisti niin voimakkaasti ja lohduttavasti, oli Martti Lutherin ja uskonpuhdistuksen suuri löytö ja panos. Apostolien aikojen jälkeen ei tätä evankeliumin sanomaa oltu julistettu niin selvästi ja kauniisti. Tämä evankeliumille ja kaikelle kristilliselle teologialle keskeinen pääsanoma vanhurskauttamisesta uskosta hallitsee luterilaisia tunnustuskirjojamme. Kaikki uskonkohdat ja asian käsittely keskittyvät tunnustussissamme tämän opin ympärille.

Mitä vanhurskauttaminen tarkoittaa? Vanhurskauttaminen ei ole vain uskon artikla, joka tulee uskoa eikä mitään muuta kuin se. Se on tapahtuma, joka tapahtuu jokaiselle kadotetulle syntiselle, joka tulee uskoon Jeesukseen Kristukseen.

Selittäessään kohtaa Room. 5:1 Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa Melancthon antaa seuraavan

määritelmän vanhurskauttamisesta: ”Tässä kohdassa ’vanhurskaus’ taas liittyy oikeudelliseen kielenkäyttöön ja merkitsee sen mukaisesti syyllisen vapauttamista ja vanhurskaaksi julistamista, kuitenkin toisen henkilön, nimittäin Kristuksen vanhurskauden tähden. Tästä vieraasta vanhurskaudesta meidät tehdään osallisiksi uskon kautta” (Apol. IV 305).

Tämä on arvokas määritelmä. Jumala, vanhurskas tuomari, päästää meidät synnistä, vapauttaa meidät, antaa kaikki syntimme anteeksi. Hän ei tee tätä sen tähden, että me olemme viattomia. Sen sijaan hän vanhurskauttaa meidät ja lukee meidät vanhurskaiksi Kristuksen tähden, hänen vanhurskautensa tähden, hänen kuuliaisuuksiensa tähden Jumalan lakia kohtaan ja hänen viattoman kärsimisensä ja kuolemansa tähden. Kun Jumala vanhurskauttaa minut, hän ei ainoastaan anna minulle kaikkia syntejäni anteeksi Kristuksen tähden, vaan hän myös lukee minulle Kristuksen täydellisen vanhurskauden. ”Kristus jää välimieheksemme”, Melancthon sanoo. ”Meidän on aina

oltava varmat siitä, että meillä hänen tähtensä on leppeä Jumala, vaikka itse olemme ansiottomat” (Apol. IV, 163). Yksimielisyyden ohje (SD III, 9) käsittelee yksityiskohtaisemmin tätä selitystä:

”Jumalalle kelpaavasta uskonvanhurskaudesta me yksimielisesti uskomme, opetamme ja tunnustamme johdannossa olevan oppimme ja tunnustuksemme tiivistelmän mukaisesti seuraavaa: Kurjan syntisen vanhurskauttaminen Jumalan edessä merkitsee absoluutiota, sitä, että hänet julistetaan vapaaksi kaikista synneistään ja ansaitsemastaan kadotustuomiosta ja että hänet otetaan Jumalan lapseksi ja iankaikkisen elämän perilliseksi. Tätä emme lainkaan ansaitse emmekä ole sen arvoisia. Tämä ei perustu siihen mitä me aikaisemmin, samanaikaisesti tai myöhemmin teemme, vaan pelkästään armoon, yksin meidän Herramme Kristuksen ansioon, täydelliseen kuuliaisuuteen, katkeraan kärsimykseen ja kuolemaan sekä hänen ylösnousemukseensa. Hänen kuuliaisuutensa luetaan meille vanhurskaudeksi.”

Voimme panna merkille monia asioita tästä lausumasta, joka niin erityisesti kokoaa yhteen Paavalin opetuksen vanhurskauttamisestamme Jumalan edessä. Tässä luterilainen kirkkomme tunnustaa, että (1) Kristus ja hänen lunastustyönsä on vanhurskauttamisemme perusta, (2) että Jumala vanhurskauttaa meidät vapaasti armosta ja (3) että me saamme Jumalan vanhurskauttamisen sekä kaikki sen siunaukset yksin uskon kautta Kristukseen.

Vanhurskauttamisemme Jumalan

edessä ei ole myytti, ei pelkkä metafora (vertaukseen perustuva lausekuvio) tai kielikuva. Se ei ole pelkkä Paavalin yritys kuvailla jotakin hengellistä todellisuutta tai kokemusta, vaan tosiasia, elämän suuri tosiasia meille, jotka uskomme Kristukseen. Se mitä Paavali sanoo tästä tosiasiasta, on kirjaimellinen ja inspiroitunut apostolinen kertomus siitä, miten minä pelastun.

Ei olekaan ihme, että Luther huudahti, että tämän tosiasian löytäminen avasi hänelle koko Raamatun. Ei ole ihme, että Melancthon sanoi opin uskosta vanhurskauttamisesta olevan ”kristinopin pääkohta”, koska se ”kirkastaa Kristuksen kunniaa ja enentää sitä ja antaa myös hurskaille omilletunnoille runsaasti välttämättömän tarpeellista lohdutusta”

(Apol. IV, 2). Ei ole ihme, että luterilaisten tunnustuskirjojen alkuperäiset allekirjoittajat perustivat pelastuksensa heidän tunnustuksensa totuuteen, joka keskittyi vanhurskauttamisoppiin. Heidän pelastuksensa näet keskittyi vanhurskauttamisoppiin. Sama pätee meihin!

Vanhurskauttaminen yksin uskosta

Yhdessä Augsburgin tunnustuksen lyhimmistä artikloista Melanchthon puhuu koko uskonpuhdistuksen keskeisimmästä kysymyksestä, uskosta vanhurskauttamisesta. Hän sanoo (CA IV):

”Samaten seurakuntamme opettavat, että ihmiset eivät voi tulla vanhurskautetuiksi Jumalan edessä omin voimin, ansioin tai teoin, vaan että heille annetaan vanhurskaus lahjaksi Kristuksen tähden uskon kautta, kun he uskovat, että heidät otetaan armoon ja että synnit annetaan anteeksi Kristuksen tähden, joka kuolemallaan on antanut hyvityksen synneistämme. Tämän uskon Jumala lukee edessään kelpaavaksi vanhurskaudeksi. (Room. 3:21 ss; Room. 4:5).”

Se oli lyhyt artikla, mutta se esitti selkeästi luterilaisen kannan. Minkä myrskyn se aiheuttikaan! Paavilaiset teologit tuomitsivat sen. Seuraavana vuonna Melanchthon puolusti pitkällä kirjoituksella tätä evankelista kantaa. Tämä puolustus on yksi kaikkein raamatullisimmista, vakuuttavimmista selityksistä uskosta vanhurskauttamisesta, joka koskaan on kirjoitettu. Se, miten Melanchthon käsitte-

lee vanhurskauttamista, uskoa ja hyviä tekoja Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa, on todellinen mestariteos.

Olemme jo käsitelleet, mitä vanhurskauttaminen tunnustuksemme mukaan tarkoittaa. Mikä rooli uskolla on syntyisen vanhurskauttamisessa? Usko ei ole meidän tekomme tai aikaansaannoksemme, joka vaikuttaa meidän vanhurskauttamisemme Jumalan edessä. Meidän uskomme sen sijaan *vastaanottaa* Jumalan vanhurskauttamispäätöksen Kristuksen tähden. Yksimielisyyden ohje (SD III, 13–14) sanoo:

”Usko ei vanhurskauta sillä perusteella, että se on erityisen hyvä teko tai ihana hyve, vaan siksi että se tarttuu pyhän evankeliumin lupaukseen ja siten ottaa omakseen Kristuksen ansion. Kristuksen ansio täytyy näet uskolla saada meidän omaksemme, jos kerran meidän on määrä sen varassa tulla vanhurskaiksi. Näin ollen se vanhurskaus, jonka Jumala sulasta armosta lukee uskolle ja uskoville kuuluvaksi, on Kristuksen kuuliaisuus, kärsimys ja ylösnousemus; hän on meidän sijastamme täyttänyt lain ja maksanut hyvityksen synneistämme.”

Usko on *vastaanottavuus*, Kristuksen ja kaiken sen vastaanottaminen, mitä hän on tehnyt pelastaakseen ja vanhurskauttaakseen meidät Jumalan edessä (Apol. IV, 48, 112). Se on *luottamus* Kristukseen ja Jumalan armoon Kristuksen tähden (Apol. IV, 79). Se on Kristuksen oikeaa *tuntemista*, sen tuntemista, mitä hän on tehnyt pelastaakseen meidät (Apol. IV, 46) ”Mitä

muuta Kristuksen tunteminen on kuin sitä, että tunnetaan hänen hyvät tekonsa” (Apol. IV, 101). Lopuksi, usko on tunnustustemme mukaan *henkilökohtaista*. Kukaan muu ei voi uskoa minun puolestani, ei koko kaikkien aikojen kristillinen kirkkokaan. Ainoastaan *minun* uskonni, Kristuksen ja hänen sovitustyönsä vastaanottamiseni välityksellä seison Jumalan edessä vanhurskauttuna: ”Tämä oma-kohtainen usko, jolla itsekukin uskoo saavansa synnit anteeksi Kristuksen tähden ja sen, että Jumala on hänelle Kristuksen tähden leppynyt ja sovitettu, saavuttaa syntien anteeksiantamuksen ja vanhurskauttaa meidät” (Apol. IV, 45).

Melanchthon tarjoaa useita syitä sille, miksi vanhurskauttaminen voidaan vastaanottaa ainoastaan *yksin* uskolla. *Ensiksi*, koska kaikki mitä Kristus on tehnyt meidän edestämme, ilmoitetaan meille lupauksen, evankeliumin, vapauttavan tuomiopäätöksen välityksellä, on usko ainoa mahdollinen väline, joka voi vastaanottaa sellaisen tuomiopäätöksen tai lupauksen. Tuomiopäätöstä tai lupausta ei voi vastaanottaa muuten kuin uskomalla se (Apol. IV, 61–72). *Toiseksi*, syntinen ihminen, turmeltunut ja paha luonnostaan, ei voi omalla hurskaudellaan tai hyvillä teoillaan ansaita vanhurskauttamista Jumalan edessä. Hän ansaitsee sen sijaan juuri päinvastaista, tuomion. Hän häpäisee Kristusta, joka tuli tuomaan hänelle pelastuksen täydellisesti ja ilmaiseksi ja tekemään hänet vanhurskaaksi Jumalan edessä, kun hän ei usko lupauksia (Apol. IV,

29ss.). *Kolmanneksi*, laki ei voi pelastaa tai vanhurskauttaa meitä – sen voi tehdä vain evankeliumi. Laki voi ylläpitää ulkonaisen järjestyksen maailmassa, mutta ihmisen heikko yritys totella sitä ei voi tyydyttää Jumalan vanhurskautta (Apol. IV, 22ss.). Lisäksi laki vaikuttaa aina siten, että se syyttää ja pelästyttää meitä (Apol. IV, 37–38, 257). *Lopuksi*, kukaan ei kykene olemaan kuuliainen lakia kohtaan ja siten tulemaan vanhurskautetuksi sen välityksellä. Sitä vastoin evankeliumi kumoaa lain tuomion – Jumalalle kiitos – ja kertoo meille, että me tulemme vanhurskaiksi hänen armostaan Kristuksen tähden (Apol. IV, 157–158).

Otaksun jälleen, että monet tänä päivänä kutsuisivat tätä joutavaksi saivarteluksi. Tämän syynä on ainoastaan se, koska niin moni tänä päivänä ei ymmärrä sitä epätoivoa, joka tulee sille, joka yrittää lähestyä vanhurskasta Jumalaa omilla ehdoillaan. Mikä lohdutus onkaan – Melanchthon ja Luther toistavat – tietää, että Jumala on rauhan suhteessa meihin Kristuksen tähden ja että meidän ei tarvitse muuta kuin uskoa hänen lupauksiinsa ja armoon (Apol. IV, 85, 119, 148, 204, 285, 382)! Silloin meillä voi olla varmuus siitä, että meillä on rakastava ja armollinen Jumala ja me voimme seisoa hänen edessään pukeutuneina Kristuksen vanhurskauteen ja palvella häntä rakkaudessa ja kiitollisuudessa.

Robert D. Preus, Sisälle tunnustukseen, s. 56–61. Concordia 2017.

VANHURSKAUTTAMINEN JA PÄÄSIÄINEN

Tutkimus subjektiivisesta ja objektiivisesta
vanhurskauttamisesta luterilaisessa teologiassa

Tom G. A. Hardt, TT (1934–1998)

*”Resurrectio eius a mortuis est nostri
justificatio per solam fidem¹”* (WA
39:2, 237, 25)

I.

Jo eräät Lutherin ensimmäisistä kirjoituksista, joissa hän tuo esille hiljattain löytämiään näkemyksiä² vanhurskauttamisopista, sisältävät muutamia, vaikkakaan eivät vielä tarkasti harkeitu, viittauksia vanhurskauttamisen ja pääsiäisen väliseen suhteeseen. *Acta Augustana* -dokumentti vaikeuttaa tässä kohdassa ja ainoastaan painottaa sitä, että vanhurskauttaminen tarjotaan armonvälineiden välityksellä ja että meidän ei tule tehdä Kristuksesta valehtelijaa hänen synninpäästössään.³ Kaksi seuraavaa dokumenttia vanhurskauttamisesta, *Sermo de duplici iustitia* ja *Sermo de triplici iustitia*, sisältävät myös pääsiäi-

sen. *Sermo de duplici iustitia* -kirjoituksessaan vuodelta 1518 Luther sanoo, että ”ensimmäinen vanhurskaus” – vastakohtana ”toiseen vanhurskauteen”, joka on identtinen eettisen pyhityksen kanssa – on se, ”jonka välityksellä Kristus on vanhurskaus ja tekee vanhurskaiksi uskon kautta”. Tätä Kristuksen vanhurskautta selitetään paitsi viittauksella 1. Kor. 1:30:een: ”– joka (Kristus Jeesus) on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi”, myös lainaamalla Joh. 11:25: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä.” Meidän vanhurskaudemme uskon kautta on ilmiselvästi identtinen sen vanhurskauden kanssa, joka asuu ylösnousseessa Kristuksessa.

Viittaus pääsiäiseen tulisi nähdä kontekstissaan, jossa Kristuksen sovitutvityötä kuvataan pelkästään pää-

1 Suomeksi: Hänen ylösnousemuksensa kuolleista on meidän vanhurskauttamisemme yksin uskon kautta.

2 Paljon kiistelty kysymys siitä, minä vuonna Lutherille kirkastui uusi käsitys vanhurskauttamisesta, ei ole pelkästään kirkkohistoriallinen ongelma (kuten kysymys siitä, minä vuonna Luther oli syntynyt), vaan se on dogmaattinen taistelu siitä, mikä merkitys Lutherin opilla vanhurskauttamisesta uskon kautta on. Jos Lutherin löydön oletetaan olevan enemmän tai vähemmän muunneltua augustinolaisesta, keskiaikaisesta opista, on luonnollista kytkeä se johonkin varhaiseen tapahtumaan Lutherin elämässä (1513–1516). Mutta jos tämän löydön myönnetään olevan luterilaisten tunnustusten oppi, uusi näkemys täytyy sijoittaa myöhemmäksi (1518/19). Käsillä oleva artikkeli perustuu siihen vakaumukseen, että E. Bizer on oikeassa teoksessaan *Fides ex auditu*, Neukirchen 1958, kun hänen mukaansa Lutherin uusi vanhurskauttamisoppi esiintyi ensimmäisen kerran *Acta Augustana* -teoksessa 1518. Uuras Saarnivaara, *Luther Discovers the Gospel*, Saint Louis, 1951, jäljittää löydön jonkin verran myöhempään *De triplici iustitia* -kirjoitukseen, mutta lehdessä *Lutheran News*, Vol. 2, No. 22, November 2nd 1964, p. 11, Saarnivaara hyväksyy Bizerin ajoituksen: ”Bizerin tulos on ilmiselvästi oikea.” Bizerin ja Saarnivaaran välillä ei ole opillisesti mitään eroa.

3 St. L. 15, 579 f.; WA 2, 13, 33 ff.; LW 31, 271: ”Ideo si accedas ad sacramentum poenitentiae et non crederis firmiter to absolvendum in caelo, in iudicium accedis et damnationem, quia non crederis Christum vera dixisse: Quodcumque solveris etc et sic tua dubitatione Christum mendacem facis, quod est horrendum peccatum.” (”Jos siis menet sakramentille, mutta et usko lujasti, että olet päästetty taivaassa, niin menet tuomiolle, koska et usko Kristuksen olevan oikeassa, kun hän sanoo ’kaikki, minkä te päästätte’, ja niin sinä teet epäilyksillisiä Kristuksesta valehtelijan, mikä on hirvittävä synti.”)

siäistä edeltävissä tapahtumissa: ”Tämä kuuluu minulle, että Herra Kristus on elänyt, toiminut, puhunut ja kärsinyt ja lopulta kuollut aivan kuin minä olisin elänyt, toiminut, puhunut, kärsinyt ja kuollut.” Kristuksen sijaishyvyitys on täytetty hänen kuolemallaan. Pääsiäisen evankeliumi, ”minä olen ylösnousemus”, täytyy tästä syystä ymmärtää edellisten tapahtumien seurauksena ja yhteenvetona. Ylösnousut Herra antaa lunastustyönsä hedelmät, persoonassaan asuvan vanhurskauden, armonvälineiden välityksellä: ”Sen vuoksi ihmisille annetaan sama vanhurskaus kasteessa ja milloin tahansa he todellisesti katuvat, niin että ihminen voi luottavaisesti kerskata Herrassa Kristuksessa ja sanoa: ”Tämä kuuluu minulle””

Myös *Sermo de triplici iustitia* -kirjoituksessa kristillisen vanhurskauden sanotaan olevan Kristuksen vanhurskaus. Tätä perustellaan muun muassa viittaamalla Kol. 3:3:een: ”**Teidän elämäenne on kätkeynä Kristuksen kanssa Jumalassa**” eli ylösnousseen Kristuksen kanssa: ”**Jos te siis olette herätetyt Kristuksen kanssa...**” (Kol. 3:1). Pelastusta uskosta sanotaan myös hänen vanhurskautensa vaikuttamaksi, josta on kirjoitettu: ”**Ei kukaan ole noussut ylös taivaaseen, paitsi hän, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika, joka on taivaassa**” (Joh. 3:13).

Tätä taivaallista vanhurskautta sanotaan selvästi sijaisvanhurskaudek-

si: ”Adam tekee kaikki hänestä syntyneet syyllisiksi oman syntinsä välityksellä, joka on hänen jälkeläisilleen täysin vieras synty, ja antaa heille, mitä hänellä on. Samoin myös Kristus tekee vanhurskaudellaan vanhurskaiksi ja siunatuiksi kaikki ne, jotka ovat hänestä syntyneet...” Molemmissa tapauksissa synty ja vanhurskaus ovat olemassa todellisuuksina, ennen kuin ne vaikuttavat yksittäisten ihmisten elämään. Molemmissa tapauksissa yksittäisten ihmisten asemaan vaikuttaa tapahtuma, joka on tapahtunut toisessa henkilössä ja josta tulee lähde heidän suhteelleen Jumalaan: ”Samoin kuin olemme vieraan synnin tuomitsemat, samoin olemme lunastetut vieraan vanhurskauden välityksellä.” Kannattaa panna merkille, että se, mihin edellä kuvailtu Room. 5:18 yleisellä tasolla viittaa (**”samoin kuin yhden ihmisen [Adam] – – niin myös yhden ihmisen”** [Kristus]), ei edellytä, että sana ’kaikki’ Paavalin vertailevassa lausumassa (joka osoittaa Kristuksen kuuliaisuuden seuraukset) on ymmärrettävä käsittävän kaikki ihmiset, vaan Lutherin selityksessä se rajoittuu niihin, ”jotka ovat syntyneet hänestä”. Tämä rajoitus ei kuitenkaan vaikuta siihen, että Kristuksen vanhurskaus koskee kaikkia ihmisiä – Kristuksen vanhurskauden sanotaan olevan ”ikuinen” ja siten rajaton. Sellaisena se tarjotaan meille armonvälineissä uskottavaksi ilman mitään syntistä epärointiä.⁴

⁴ Luther selittää sanan ’kaikki’ Room. 5:18b:ssa muissa yhteyksissä: St.L. 11, 510; WA 17:2, 137, 21 ff. (1522): ”gleich, wie denen die sund and tod anhanget and folget erblich, die aus Adam geporn werden. Also hanget an and folget erblich leben and gerechtickeit, die aus Christo geporn werden” (”samoin kuin synty ja kuolema riippuvat kiinni ja seuraavat periytyen niitä, jotka ovat syntyneet

Huomattavasti yksityiskohtaisempi kuvaus pääsiäisen suhteesta vanhurskauttamiseen löytyy eräästä Lutherin saarnasta vuodelta 1519 – joka siis sijoittuu ajallisesti pian kahden edellisen kirjoituksen jälkeen. Sovituksen ja vanhurskauttamisen, pitkäperjantain ja pääsiäispäivän suhdetta toisiinsa kuvaillaan seuraavasti: ”Sinä heität syntisi pois luotasi Kristuksen päälle, kun lujasti uskot, että hänen haavansa ja kärsimyksensä ovat sinun syntisi, että hän kantaa ne ja maksaa niistä” (sitten seuraa Jes. 53). Sijais-hyvitys rajoittuu siten ylösnousemuksesta edeltäviin tapahtumiin. Silti Luther jatkaa: ”Kristuksen päälle ne (eli synnit) eivät voi jäädä; hänen ylösnousemuksensa nielee ne. Ja nyt et näe mitään haavoja, mitään kärsimystä hänessä, ei mitään jälkiä synneistä. Niinpä pyhä Paavali sanoo, että Kristus on annettu alttiiksi meidän rikkomustemme

tähden ja hänet herätettiin kuolleista meidän vanhurskauttamisemme tähden. Kärsimyksissään hän osoittaa meidän syntimme ja siten kuristaa ne, mutta ylösnousemisensa kautta hän tekee meidät vanhurskaiksi ja vapaiksi kaikista synneistä, jos me uskomme tämän. Kristuksen ylösnousemus antaa meille Vapahtajan, jonka kirkastuminen on hänen vanhurskautensa, mihin ei sovi kärsimys eikä kuolema, ja synnin jäljet on iäksi poistettu. Tämä vanhurskaus, joka on hankittu sijais-hyvityksen välityksellä, on sijaisvanhurskaus, ja se tarjotaan uskolle, joka yksin tekee siitä vaikuttavan yksittäiselle ihmiselle. Kristuksen ylösnousemus ei kuitenkaan ole ainoastaan *ehto* myöhemmälle, yksilön vanhurskauttamiselle. Sen sanotaan *vanhurskauttavan meidät* ja usko kohdistuu siihen vanhurskauttavana kohteenaan, vanhurskautena meidän edestämme, us-

Adamista, samoin elämä ja vanhurskaus riippuvat kiinni ja seuraavat periytyen niitä, jotka ovat syntyneet Kristuksesta”: St.L. 7. 1690; WA 46, 656, 35 ff. (1537); LW 22, 138: “also ‘widerumb’ durch eines, Jhesu Christi, ‘gehorsam, der der einige Mensch in gnaden war, werden viel gerecht.’ Christus, will er sagen, ist allein heilig, gerecht, voller gnaden und warheit, der thet des Vaters willen, wie im 40. Psalm geschrieben ... Dieses unsers HERREN gnade, warheit, heiligkeit und gerechtigkeit geniessen wir alle, er gibet uns sein Wort in den mund und den glauben in das hertz, das wir jm anhangen, wissen, das er uns’ reiniget durch das Wasserbad im Wort’ ... (‘sillä ‘yhden ihmisen’, Jeesuksen Kristuksen’, ‘kuuliaisuudella’, hänen joka ainoana oli armoissa, ‘tulevat monet vanhurskaiksi’. Hän tahtoo sanoa, että Kristus yksin on pyhä, vanhurskas, täynnä armoa ja totuutta; hän tekee itsensä tahdon, kuten Psalmissa 40 sanotaan – Tätä meidän Herramme armoa, totuutta, pyhyttä ja vanhurskautta me kaikki nautimme. Hän antaa meille sanansa suuhumme ja uskon sydämeemme, niin että me riipumme hänessä kiinni tietäen, että ‘hän puhdistaa veden pesossa sanan kautta’); St.L. 8, 1435; WA 2, 491, 12 ff. (1519); LW 27, 222: “Hæc est iustitia liberalis, gratuita, solida, interna, æterna, vera, coelestis, divina ... Christi et Christiani iusticia sit una ... Aquam, quam ego dabo, fiet in eo fons aquæ vivæ salientis in vitam æternam. Ita fit, ut sicut alieno peccato omnes facti sunt peccatores, ita aliena iusticia omnes fiant iusti, ut Rho, V. dicit: Sicut per inobedientiam...” (“Tämä on antelias, ilmainen, luotettava, sisäinen, ikuinen, tosi, taivaallinen, jumalallinen vanhurskaus – Kristuksen ja kristityn vanhurskaus on yksi ja sama asia – ”Se vesi, jonka mina annan, tulee hänessä sen veden lähteeksi, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään. Niinpä tapahtuu, että samoin kuin kaikki ovat tulleet syntisiksi vieraan synnin välityksellä, samoin kaikki tulevat vanhurskaiksi vieraan vanhurskauden välityksellä.”); selittäessään John 1:9, “totinen valkeus, joka valistaa jokaisen ihmisen”, Luther viittaa pyhään Augustinukseen ja sanoo, St.L. 11, 186; WA 10:1, 221, 12 ff. (1522); LW 52, 71: “dieser lerer leret sie alle ynn der stadt, das ist: es ist keyn lerer ynn der stadt, denn der alleyn. Er hat alleyn alle iunger; damit wirt nit gesagt, das er alle menschen ynn der statt lere, ssondern das nur eyn lerer drynnen sey, niemant von eynem andern geleret werde – und diessen vorstand weyss ich nit tzu uorwerffen, denn auf die weyss redt auch Paulus Ro. 5: Alss durch eyniss menschen sund ynn alle menschen die vordamnis ist kommen, also durch eyniss menschen gerechtickeytt ynn alle menschen die rechtfertigung ist komen, sso doek nit alle menschen durch Christum gerechtfertigt werden, aber dennoch ist er alleyn der mensch, durch wilchen alle rechtfertigung kompt. Also auch hie; ob nit alle menschen erleuchtet werdenn, sso ist doch ditz das liecht, von wilchem alleyn alle erleuchtung kompt.” (“Tämä opettaja opettaa jokaista kaupungissa, ts. kaupungissa ei ole muita opettajia kuin hän yksin; hänellä yksin on kaikki oppilaat. Se ei tarkoita, että hän opettaa kaikkia ihmisiä, mutta että kaupungissa ei ole muuta opettajaa eikä ketään opeta kukaan muu – enkä voi torjua tätä käsitystä, sillä pyhä Paavali puhuu samalla tavalla Room. 5:19: ‘sillä niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisiksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi’, vaikka kaikki ihmiset eivät ole vanhurskautetut Kristuksen kautta, mutta silti hän yksin on se mies, jonka välityksellä kaikki vanhurskauttaminen tulee. Niin myös tässä: vaikka kaikki eivät ole valistettuja, tämä on silti valo, josta yksin kaikki valistus tulee”)

Tilaa Concordia! Uusille lehtilääjille lähetetään toivomuksesta lahjaksi (2 kpl) mitkä tahansa Concordia ry:n aikaisemmin julkaisemista kirjoista!

kolla omistettavaksi jo ennen kuin usko on olemassa.

Sama jako sovituksen ja vanhurskauttamisen välillä on hyvin elävästi kuvattu eräässä vuoden 1531 saarnassa, joka sisältyy Huonepostillaan: ”Sillä ennen kuin kolme päivää on kulunut, rakas Herramme Kristus tuo toisen, kauniin, terveellisen, ystävällisen ja iloisen kuvan kanssaan, että me oppisimme sen lohdutuksen, että paitsi että syntimme ovat tuhoutut ja kuristetut Kristuksen kärsimyksen välityksellä, niin meidät tehdään vanhurskaiksi ja ikuisesti siunatuiksi hänen ylösnousemisensa välityksellä, kuten pyhä Paavali sanoo...” (sitteen seuraa Room. 4:25). Vähän myöhemmin Luther jatkaa: ”Sillä samoin kuin näemme ensimmäisessä kuvassa pitkäperjantaina, miten syntimme, kirouksemme ja kuolemamme on pantu Kristuksen päälle, samoin näemme pääsiäispäivänä toisen kuvan, jossa ei ole mitään syntiä, mitään kirousta ja kuolemaa, vaan ainoastaan elämää, armoa, autuutta ja vanhurskautta hänessä. Sellaisella kuvalla tulee meidän rohkaista sydäntämme. Hänet on osoitettu ja annettu meille niin, että meidän ei tule vastaanottaa häntä mitenkään muuten kuin siten, että ikään kuin Jumala olisi herättänyt meidät tänä päivänä yhdessä Kristuksen kanssa. Sillä niin vähän kuin näet syntiä, kuolemaa ja kirousta Kristuksessa, niin vahvasti sinun tulee uskoa, että Jumala tahtoo yhtä vähän nähdä (syntiä) sinussa Kristuksen tähden, jos vastaanotat tämän Kristuksen ylösnousemuksen lohdutukseksi-

si.” Kristillinen vanhurskaus samaitetaan jälleen Kristuksen oman vanhurskauden kanssa, joka on hankittu hänen ylösnousemisensa välityksellä ja joka esitetään uskolle. Yksin uskon kautta tämä vanhurskaus tulee läsnäolevaksi yksittäisessä ihmisessä, mutta se on olemassa ennen uskoa. Uskova on ylösnousseessa Kristuksessa, jonka vanhurskaus on sijaisvanhurskaus, kuten hänen kärsimyksensäkin oli sijaiskärsimys.

Luther piti vuonna 1533 kuuluisat Torgaun saarnansa, joihin *Yksimielisyyden ohje* myöhemmin viittaa artikkelissa 9 (Kristuksen laskeutuminen helvettiin). Yhdessä näistä saarnoista Lutherilla on Kristuksen ylösnousemuksen sijaisluonteesta lausumia, jotka hyvin vastaavat sitä, mitä on jo tullut esille. Luther sanoo, että Kristus nousi kuolleista ”ei itsensä vaan meidän, köyhien ja kurjien ihmisten tähden, joiden täytyisi olla kuoleman ja perkeleen vankeina ikuisesti. Hän oli näet oman persoonansa puolesta vapaa kuolemasta ja kaikesta kurjuudesta, niin että hänen ei täytynyt kuolla tai laskeutua helvettiin. Mutta hän oli salannut itsensä lihaamme ja vereemme ja pukeut päällensä kaikki meidän syntimme, rangaistuksemme ja kurjuutemme. Niinpä hänen täytyi auttaa meitä pois siitä siten, että hän tuli jälleen eläväksi ja että hän tuli myös ruumiillisesti ja inhimillisen luontonsa puolesta kuoleman herraksi, jotta mekin lopulta hänessä ja hänen välityksellään välttäisimme kuoleman ja kaiken kurjuuden.” Luther julistaa tämän uskon artiklan olevan

Concordia-piirien luentoja on kuunneltavissa Facebookissa ja Youtubessa!

keskeinen, niin että kristityn ”ei tule nähdä, kuulla, ajatella tai tietää mitään muuta kuin tämä artikla”. Sitä tukevat sellaiset Raamatun kohdat kuin **”on tehnyt meidät, jotka olimme kuolleet rikoksiimme, eläviksi Kristuksen kanssa – armosta te olette pelastetut – ja yhdessä hänen kanssaan herättänyt ja yhdessä hänen kanssaan asettanut meidät taivaallisiin Kristuksessa Jeesuksessa”** (Ef. 2:5–6), **”ja minä elän, en enää minä, vaan Kristus elää minussa”** (Gal. 2:20) ja: **”Kuka voi syyttää Jumalan valittuja? Jumala on se, joka vanhurskauttaa. Kuka voi tuomita kadotukseen? Kristus Jeesus on se, joka on kuollut, onpa vielä herätettykin”** (Room. 8:33–34b). Niinpä tämä keskeinen uskon artikla ei ole mitään muuta kuin vanhurskauttamisen artikla, joka sisältyy pääsiäissanomaa Kristuksen ylösnousemuksesta meidän edestämme, julistukseen vanhurskaudestamme Ylösnousemuksessa. Luther ei puhu tässä yhteydessä kristittyjen tulevasta, ruumiillisesta ylösnousemuksesta, jonka merkitys ei ole samaa luokkaa: ”Sillä niin totta kuin Kristus on noussut kuolleista, me olemme jo saaneet ylösnousemuksen parhaan ja erinomaisimman osan, niin että ruumiillinen lihan ylösnousemus haudasta, joka jää vielä tapahtuvaksi, on pidettävä merkityksettömänä tähän verrattuna”.

Apostolisen uskontunnustuksen kohta ”nousi kuolleista” tarkoittaa hengellistä ylösnousemusta, vanhurskauttamistamme vanhurskautetussa Kristuksessa: ”Jos nyt uskomme vastaavasti,

meillä on hyvä elämä ja kuolema. Tämä usko näet opettaa meille, että hän ei ole noussut ainoastaan oman persoonansa puolesta, vaan meidän ylösnousemuksemme on niin liittyneenä hänen ylösnousemukseensa, että se tulee meidänkin hyödyksemme, niin että voimme kestää ja tulla sisällytetyiksi uskontunnustuksen kohtaan *’nousi kuolleista’*. Tämän perusteella mekin nousemme ja elämme hänen kanssaan iankaikkisesti, niin että ylösnousemuksemme ja elämämme on alkanut Kristuksessa (kuten pyhä Paavali myös sanoo). Tämä on niin varmaa ikään kuin se olisi jo tapahtunut, vaikka se on vielä kätkeyty eikä paljastettu”. Yhtä totta kuin on se, että ylösnoussut Kristus ilman vuotavia haavoja ja kärsimystä on meidän vanhurskauttamisemme, yhtä totena pysyy se, että kaikki tällaiset lausumat Kristuksen voitosta on puhuttu evankeliumin lausumina. Niiden vastakappaleena on laki, joka ei tunne mitään Kristusta tai anteeksiantamusta: ”Helvetti itsessään pysyy helvetinä pitäen epäuskoiset vankeinaan, samoin kuin kuoleman, synnin ja kaiken kurjuudenkin täytyy pysyä ja olla tuhoisia. Samoin myös helvetti kauhistaa ja uhkaa meitä lihamme ja ulkonaisen ihmisemme puolesta niin, että meidän täytyy taistella ja kamppailla sen kanssa. Kuitenkin se kaikki on tuhottu ja hävitetty uskossa ja Hengessä, niin että se ei enää voi meitä vahingoittaa...” Myös kristityn täytyy kohdata helvetti ja Jumalan viha todellisuuksina, jotka voitetaan voimakkaammalla todellisuudella. Ne eivät ole koskaan mitään kuvitelmiä, jot-

ka voitetaan paremmilla oivalluksilla.

Tätä annettua taustaa vasten, joka on valikoitu eri Lutherin kirjoittamista teoksista, ei ole vaikea käsitellä nasevaa toista teesiä disputaatiosta 24.4.1543: *Resurrectio eius a mortuis nostri iustificatio per solam fidem* – hänen ylösnousemuksensa kuolleista on meidän vanhurskauttamisemme yksin uskon kautta. Tämä lause ei ole satunnaisesti laadittu formulaatio vaan huolellisesti sanoitettu tiivistelmä keskeisestä uskon artiklasta. Siinä

pääsiäisen ja vanhurskauttamisen välinen suhde kuvataan selkeästi korostaen sekä Jumalan tekoa Pojassaan että hänen tekoaan uskovassa.

Tämä tutkimus on alun perin julkaistu teoksessa "A Lively Legacy: Essays in Honor of Robert Preus" Concordia Theological Seminary, Fort Wayne, Indiana 1985. Tämä teksti on ensimmäinen osa laajempaa kirjoitusta. Enin osa alaviitteistä jätetty pois. Suomennos: Hannu Lehtonen.

KRISTUS HERÄTETTY KUOLLEISTA – MAAILMA PÄÄSTETTY SYNNEISTÄ.

OTE PÄÄSIÄISSAARNASTA

C. F. W. Walther (1811–1887), Yhdysvallat

Kristuksen kuolleista herättämisen laita on, rakkaani, peräti toinen kuin noiden muiden henkilöiden kuolleista herättämisen, joista pyhä Raamattu meille kertoo. Kristuksen kuolleista herättäminen ei ainoastaan aikaan ja luontoonsa katsoen seurannut hänen kärsimistään ja kuolemaansa, vaan se oli myöskin niin likeisessä yhteydessä sen *tarkoituksen* kanssa, että vain se, joka tämän yhteyden tuntee, voi tuntea Jeesuksen Kristuksen kuolleista herättämisen todellisen, suuren ja autuaallisen merkityksen, voiman ja hedelmän.

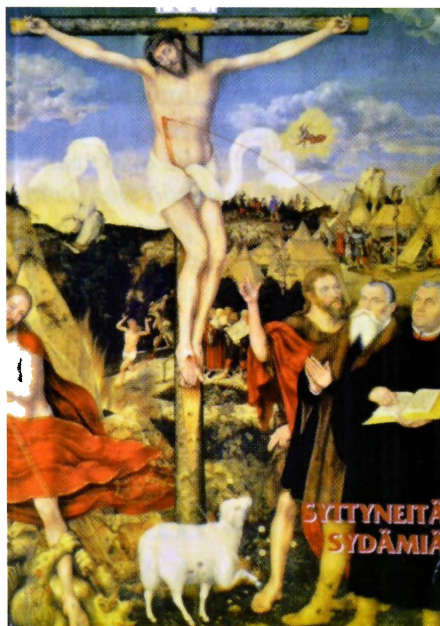
Mikä oli nyt ensinnäkin Jeesuksen Kristuksen kärsimisen ja kuoleman ihmeellinen merkitys? Se oli kahdenlainen: ensiksikin se, että Kristus

kärsi ja kuoli synnin tähden, mutta ei oman syntinsä, vaan kaikkien ihmisten syntien tähden; ja toiseksi se, että ihmiset tosin olivat hänen kärsimisensä ja kuolemansa onnettomina aiheuttajina, mutta että Kristus Isän Jumalan itsensä ennakolta suunnitteleman neuvon ja aivoituksen mukaisesti annettiin väärin käsiin.

Jumalan Poika oli nimittäin tullut ihmiseksi lunastaakseen koko ihmisuuden, ja oli sen tähden antanut lukea omikseen kaikkien ihmisten kaikki synnit ikään kuin ne olisivat olleet hänen omiaan. Hänen kärsimisensä ja kuolemansa ei siis ollut mitään muuta kuin se verinen työ, jonka Isä Jumala oli hänen suoritettavakseen määrännyt, työ, jolla hän suoritti maksun

kaikkien ihmisten syntivelasta: Hänen kärsimisensä ja kuolemansa oli se hirvittävä rangaistus minkä Isä Jumala ihmisten syntien tähden, jotka Kristus oli ottanut kantaakseen, häneltä vaati, ja jonka Kristus ihmisten sijasta niistä suoritti. Hänen sielunsa tuska Getsemanen kuolonkampaukseen saakka, hänen häpeällinen vangitsemisensä ja sitomisensa, hänen ruoskimisensa, pilkkaamisensa ja sylkemisensä, hänen kruunaamisensa orjantappuralla, hänen ristiinnaulittamisensa ja verenvuodatuksensa – kaikki tämä oli juuri sitä rangaistusta, jonka Isä Jumala koko maailman Kristuksen omiksi luettujen syntien tähden oli tuominut hänen omikseen ja jotka Kristus nyt kantoi. Sen tähden oli myöskin Kaifaan ja Pilatuksen kautta tapahtunut Kristuksen kuolemaan tuomitseminen samalla hänen tuomitsemisensä sen kuoleman omaksi, jonka itse Isä Jumala jo paratiisissa oli määrännyt synnin palkaksi, ja hänen sen jälkeen todella seurannut kuolemansa ei ollut mitään muuta kuin sen jumalallisen tuomion täytäntöönpano, jolla hän oli tuomittu tähän viimeiseen ja korkeimpaan rangaistukseen, nimittäin heitettäväksi velkavankeuteen niiden miljoonien velallisten puolesta, joiden takaajaksi ja edustajaksi hän Isän Jumalan edessä oli tarjoutunut.

Mutta jos nyt tämä, minun rakkaani, oli Jeesuksen Kristuksen kärsimisen ja kuoleman ihmeellinen merkitys, mikä on siis tämän mukaisesti hänen kuolleista herättämisensä merkitys?

Oikein tämän oivaltaaksemme tulee meidän ajatella, ettei ainoastaan Kristus ole itseään herättänyt, vaan että pyhän Raamatun nimenomaisen todistuksen mukaan myöskin samalla Isä Jumala on herättänyt hänet kuolleista. Jo profeetta Jesaja oli ennustanut, että hän ei itse pakene pois vaan että hän ”otetaan pois” ”ahdistuksesta ja tuomiosta”; ja Pietari todistaa ensimmäisellä helluntaijuhlalla muun muassa: **”Jeesuksen, joka on luovutettu Jumalan ennemmäärätyn päätöksen ja edeltätietämyksen mukaisesti, hänet Jumala herätti, päästään kuoleman kivuista.”**

Mutta kun nyt näin Isä Jumala, siis juuri sama tuomari, joka oli *tuominut* Kristuksen kuolemaan, myös jälleen on hänet *herättänyt* kuolleista, mitä tämä näin ollen merkitsee? – Mi-

tä merkitsee se, että jossakussa velkajutussa tuomari jälleen päästää vangitun kansalaisen vapauteen? Sitä se merkitsee, että velkavaatimus on tyydytetty. Kristuksen kuolleista herättäminen ei niin muodoin ollut muuta kuin tosiasiallinen todistus, jonka Isä Jumala näin antoi hänelle taivaan ja maan, enkelien ja ihmisten edessä, todistus siitä, että hän nyt täydelleen oli täyttänyt kaikki iankaikkisen vanhurskauden vaatimukset, että Kristus oli nyt viimeiseen ropoon saakka maksanut sen velan, jonka hän oli sitoutunut suorittamaan, ja että Kristus nyt viimeistä lyöntiä myöten oli kärsinyt sen rangaistuksen, jonka Jumala oli määrännyt ihmisten synneistä; ja että siis Kristus nyt oli vapaa ja iäksi vapaaksi julistettu kaikesta omakseen ottamastaan velasta ja rangaistuksesta, sanalla sanoen että hän oli *päästetty synnistä*.

Mutta koska nyt Kristus oli kärsinyt, kuollut ja maksun suorittanut kaikkien ihmisten sijassa ja hyväksi, kuka siis oikeastaan Kristuksen persoonassa ja hänen kauttaan synnistä päästettiin silloin, kun hänet iankaikkinen tuomari näin vapauteen päästi? Siinä päästettiin – oi ihmeellistä, pohjattoman lohdullista totuutta! – *kaikki ihmiset*. Samoin kuin koko Israel sai voiton, kun Daavid voitokkaana oli suoriutunut taistelusta, johon hän oli käynyt koko Israelin puolesta, samoin voitti koko ihmiskunta, kun Kristus oli saanut voittokunnan taistellessaan koko ihmiskunnan puolesta syntiä, kuolemaa ja helvettiä vastaan. Samoin kuin velallinen tulee

velastaan täysin vapaaksi kuitenkin kautta, jonka saa haltuunsa se joka velan suorittaa toisen puolesta, niin tuli koko ihmiskukin täysin vapaaksi syntivelastaan sen kautta, jonka Jumala antoi Kristukselle, herättäessään hänet kuolleista. Me emme erehdy kun teemme tämän johtopäätöksen; sen saatamme nähdä siitä, että itse Jumalan sana tekee tämän johtopäätöksen. Sillä näin kirjoittaa Paavali ensiksikin toisen Korinttolaiskirjeensä 5. luvussa: **”Me olemme tulleet tähän päätökseen: yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet”** ja sitten Roomalaiskirjeensä 5. luvussa sama apostoli sanoo: **”Niin kuin siis yhden synnin kautta on kadotus tullut kaikkien ihmisten päälle, niin on myös yhden vanhurskauden kautta elämän vanhurskaus tullut kaikkien ihmisten päälle.”** Huomatkaapa tästä: samoin kuin Kristuksen tuomitseminen on ollut kaikkien ihmisten tuomitseminen, Kristuksen kuolema ja vankilaan sulkeminen on ollut kaikkien ihmisten kuolema ja vankilaan sulkeminen, Kristuksen toimittama maksaminen on ollut kaikkien ihmisten maksaminen, samoin on nyt Kristuksen elämä kaikkien ihmisten elämä, Kristuksen vapaaksi julistaminen kaikkien ihmisten vapaaksi julistaminen, Kristuksen vanhurskauttaminen kaikkien ihmisten vanhurskauttaminen, *Kristuksen synnistä päästäminen kaikkien ihmisten synnistä päästäminen*.

Tämä oppi sisältää nyt tosin niin suuren, niin runsaan, niin yleisen

ja niin ihmeellisen lohdutuksen, että se ei mitenkään näytä olevan totta. Ehkäpä moni *meidänkin joukosamme* ajattelee: Kuinka? Olisiko Jumala todellakin jo Kristuksessa päästänyt synneistä kaikki ihmiset, siis myöskin kaikki jumalattomat, kaikki paheiden orjat, kaikki epäuskoiset, kaikki pilkkaajat, kaikki rienaajat? Kuka tuota ottaa uskoakseen! – Ja asia on kuitenkin niin, rakkaani. Yhtä varmasti kuin Jumala niin on rakastanut maailmaa – miettikää tarkasti – jumalatonta maailmaa, että hän sille ei vain *tahdo* antaa, vaan jo *on* antanut ainosyntyisen Poikansa; yhtä varmasti kuin Kristus oli Jumalan Karitsa, joka ei *tahdo* kantaa, ei, vaan jo *on* kantanut, ei ainoastaan yhden maailman osan vaan koko maailman synnin; yhtä varmasti kuin Kristus ei vain *tahdo tulla* vain tämän tai tuon ihmisen Sovittajaksi, Vapahtajaksi ja Lunastajaksi, vaan *jo on* heidän, eikä vain heidän, vaan erotuksetta kaikkien ihmisten Sovittaja, Vapahtaja ja Lunastaja, kuten Paavali kirjoittaa: **”Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman kanssaan”**, – yhtä varmaa on myöskin, että Isä Jumala herättäessään Jeesuksen Kristuksen kuolleista jo päästi kaikki ihmiset kaikista heidän synneistään.

Eikä tämä myöskään vain ole yksi niiden monenlaisten lohdullisten oppien joukossa tai rinnalla, joita Raamatussa on, vaan päinvastoin on se ainoa ja varsinainen *lohdutuksen perustus* joka missä tahansa Raamatun lohduttavassa opissa tavataan. Ottaaka tämä lohdutus pois Raamatus-

ta, ja kaikki muutkin opit jäävät tyhjäksi kuoreksi, jossa ei ole lohdutusta. Ken ei tiedä, että Kristuksen kuolleista herättäminen jo oli kaikkien ihmisten päästö heidän synneistään, ei myöskään tiedä, minkä tähden Kristus saattoi jättää maailman antamalla seuraavan tehtävän: **”Menkää kaikkien maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille; joka uskoo ja kastetaan, tulee autuaksi”**; hän ei nimittäin tiedä, mitä evankeliumi on eikä myöskään mitä yksityisen ihmisen synneistä päästäminen on. Sillä yksinomaan Kristuksen kuolleista herättäminen se vasta evankeliumin evankeliumiksi tekee, se on, todelliseksi ilosanomaksi, nimittäin siksi opiksi joka ei sano ihmiselle mitä töitä hänen on tekeminen, jotta hänen syntinsä anteeksiannettaisiin, vaan joka hänelle sanoo, että ne ovat jo hänelle Kristuksen persoonassa anteeksiannetut. Kristuksen kuolleista herättäminen se myöskin yksinomaan pyhän kasteen ja pyhän ehtoollisen armovälikappaleet tekee todellisiksi armovälikappaleiksi, nimittäin niiksi taivaallisiksi astioiksi joihin on sisällytettyinä se synninpäästö, jonka Jumala Kristuksessa on julistanut, ja joilla se ihmisille tarjotaan, annetaan ja lahjoitetaan. Kristuksen kuolleista herättäminen se vielä lopuksi tekee sen synninpäästön, jonka toinen ihminen toiselle antaa, todelliseksi synninpäästökseksi, nimittäin sen synninpäästön voimalliseksi toistamiseksi, jonka Jumala jo 1800 vuotta sitten [Tämä saarna on pidetty v. 1873. *Suomentajan huomautus.*] ko-

ko syntiselle suvulle julisti.

Kristuksen kuolleista herättämiseen kätkeyty runsas lohdutus on niin muodoiin suurempi kuin että sen saattaisi lausua kurja kieli, suurempi kuin että sen voisi kokonaan käsittää ihmis sydän. Sitten kun Kristus on herätetty kuolleista, ei ainoakaan ihminen saa ajatella: Mitähän Jumala tekee, kun minä synteineni lähestyn häntä? Antaneekohan hän ne minulle anteeksi? Ei, näin et saa, ken lienetkään, epäillen sanoa; sillä Jumala *on* ne sinulle jo anteeksi antanut, anteeksi antanut jo 1800 vuotta sitten, kun hän Kristuksessa, hänet herättämällä heti syneistään päästi kaikki ne, joiden edestä Kristus oli käynyt katkeraan kuole-

maan; yksi asia, joka sinun puolellasi on tapahtuva, jotta olisit myös tämän lahjan omistamisessa, tähän vielä tarvitaan, ja tämä yksi asia on – *usko*.

Ja tämä viekin minut sitten tämän päiväisen pääsiäisjulistukseni jälkimmäiseen osaan, jossa minun nyt vielä toiseksi on teille osoitettava, että näin ollen jokaisen ihmisen, joka tahtoo autuaaksi tulla, on nyt uskossa otettava vastaan tuo 1800 vuotta sitten tosiasiallisesti julistettu yleinen syneistänpäästö ikään kuin se olisi hänellekin lausuttu.

Suom. A. E. Koskenniemi.

1. painos Hämeenlinna 1924.

Syntyneitä sydämiä, Concordia 1996.

HERRAN EHTOOLLINEN

Martin Chemnitz (1522–1586)

Mikä Herran ehtoollinen eli alttarin sakramentti on?

Se on meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tosi ruumis ja tosi veri, leivän ja viinin alla. Kristus on itse asettanut ne meidän kristittyjen syötäväksi ja juotavaksi hänen muistamiseksi.

Mitkä ovat alttarin sakramentin olemukselliset osatekijät (*partes substantiales*)?

Usein sanotaan aivan oikein: sana ja aine (*verbum et elementum*). Nämä sanat on kuitenkin selitettävä oikein. Ensinnäkin tämän sakramentin

olemukseen kuuluvat ulkoiset aineet, leipä ja viini. Kalkissa eli maljassa, jonka Kristus otti, oli näet viinipuun antia (Matt. 26:29). Nämä aineet otetaan käyttöön asetuksen mukaisesti Herran ehtoollisella ja erotetaan yleisestä käytöstä. Toiseksi näihin aineisiin liittyvät Herran ehtoollisen asettussanat. Näiden sanojen voimasta ja vaikutuksesta se, mitä ehtoollisella on läsnä, jaetaan ja vastaanotetaan, ei ole enää vain leipää ja viiniä, vaan Kristuksen ruumis, joka on annettu meidän puolestamme, ja Kristuksen veri, joka on vuodatettu meidän puolestamme syntien anteeksiantamiseksi. Näiden sanojen ymmärretään liittyvän aineisiin – ei vain ensimmäisel-

lä aterialla Kristuksen asettaessa ehtoollisen. Sanoohan Paavali: ”siunauksen malja, jonka me siunaamme” (1. Kor. 10:16). Siunaaminen tapahtuu Kristuksen sanan kautta, jonka me lausumme toistuvasti Herran ehtoollisella. Siten me liitämme leivän ja viinin asetussanoihin, jottei meillä olisi enää ainetta erillään eikä pelkkää sanaa tässä sakramentissa, vaan aineeseen pukeutunut sana ja sanaan sidottu aine, kuten Luther sanoo.

Muuttuuko leipä Kristuksen ruumiiksi niin, että se lakkaa kokonaan olemasta olemukseltaan leipää?

Tämän sakramentin erityisluonne vaatii, että siinä on läsnä kaksi erillistä asiaa eli substanssia, jotka ovat sakramentaalisessa yhtymisessä (*unio sacramentalis*) liittyneet toisiinsa muodostaen yhden kokonaisen sakramentin, niin kuin yhdessä Kristuksen persoonassa (*persona Christi*) on kaksi kokonaista (*integra*) ja erillistä (*distincta*) luontoa (*natura*). Koko klassinen kristinusko käyttää tätä samankaltaisuuden vertausta. Siksi myös Paavali mainitsee siunaamisen jälkeen leivän ja viinin (1. Kor. 10:16; 11:27). Oppi-isämme opettivat samoin, ja todistaakseen sen, etteivät he hyväksyneet paavilaista transsubstantiaatio-oppia⁵, heillä oli tapana käyttää myös seuraavia sanontoja: Kristuksen ruumis on läsnä, jaetaan ja vastaanotetaan leivässä, leivän kanssa ja leivän alla; ja Kristuk-

sen veri on läsnä, jaetaan ja vastaanotetaan viinissä, viinin kanssa ja viinin alla.

Ovatko Kristuksen ruumis ja veri läsnä ehtoollisaineissa sen jälkeen, kun ehtoollisaineet on konsekroitu eli asetussanat on lausuttu niiden yli, vaikka niitä ei ojennettaisi eikä nautittaisi vaan laitettaisiin talteen, suljettaisiin kaappiin tai kuljetettaisiin ympäriinsä?

Kristus ei asettanut tätä sakramenttia niin, että se olisi ja pysyisi hänen ruumiinsa ja verensä sakramenttina, vaikka kukaan ei sitä käyttäisi tai vaikka joku väittäisi sen käytön toisenlaiseksi kuin, mitä Kristus on käskennyt. Päinvastoin hän ohjeistaa käskyn muodossa itse asetus-sanoissa, milloin sitä on käytettävä: ei vain johonkin aikaan saakka, vaan aina maailman loppuun saakka (1. Kor. 11:26). Käyttö ei tee sakramenttia sakramentiksi, vaan sana, järjestys ja Kristuksen asetus. On tehtävä ja säilytettävä myös ero sakramentin olemuksen ja sen käytön välillä. Kristus antoi asetussanat testamentin muodossa niin, että hän tahtoi tämän sakramentin olevan toimitus, jossa esiin otetut leipä ja viini siunataan eli konsekroidaan. Sitten ne jaetaan, nautitaan, syödään ja juodaan. Leivästä ja viinistä, jotka siunataan, jaetaan, nautitaan, syödään ja juodaan, Kristus sanoo: ”Tämä on minun ruumiini.” ”Tämä on minun

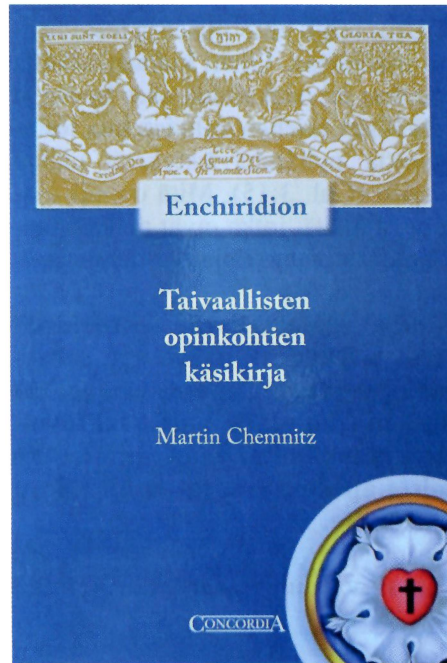
5 Tämä käsite tarkoittaa Rooman kirkon muotoilemaa oppia ehtoollisaineiden muuttumisesta Kristuksen ruumiiksi ja vereksi.

vereni.” Siellä, missä leipä siunataan mutta ei jaeta eikä ehtoollista nautita syöden ja juoden vaan suljetaan se kaappiin ja pidetään siellä näytillä ja kierrätetään ympäriinsä, sellaisessa toimituksessa sana ei selvästikään liity aineeseen, sillä siellä puuttuu tämä osa asetussanoista: ”...antoi opetuslapsillensa ja sanoi: ’Ottakaa ja syökää...’” Siellä, missä asetussanoja vastaan rikotaan näin, ei voi olla kokonaista sakramenttia. Yhtä lailla ei kastekaan olisi todellinen, jos sanat kyllä lausuttaisiin veden yllä mutta ei olisi ketään, joka kastettaisiin, vaan vesi vain suljettaisiin purkkiin tai sitä kierrätettäisiin ympäriinsä.

Millä tavoin tätä sakramenttia on jaettava ja käytettävä, yhdessäkö muodossa vai molemmissa muodoissa (*una vel utraque specie*), kuten sanotaan?

Kristus ei todellakaan asettanut vain yhtä muotoa, vaan hän otti ensin leivän ja sitten samalla tavoin maljan aterian jälkeen. Hän ei liittänyt selkeää ja vakavaa käskyään (”Tehkää tämä”) yhtään sen vähempää maljan jakamiseen ja nauttimiseen (1. Kor. 11:25) kuin leivänkään (Luuk. 22:19). Itse asiassa hän liitti maljaan tämän erityisen yleistyksen: ”Juokaa tästä kaikki.” (Matt. 26:27) ”Ja he kaikki joivat siitä.” (Mark. 14:23)

Ehkä Kristus antoi Kirkolleen valan, että se voisi muuttaa myöhemmin tätä asetusta ja järjestää sen toisin, mihin Paavali näyttää viittaavan

sanoessaan, että tullessaan hän säättää muista seikoista (1. Kor. 11:34).

Paavali sanoo selvästi saaneensa Herralta käskyn, että Herran ehtoollinen toimitetaan siten, kuin asetussanoissa on säädetty eli syömällä, juomalla ja julistamalla Herran kuolemaa, kunnes Herra itse saapuu maailmaan tuomitsemaan sen aikojen täytyessä. Hän lisää myös, ettei kyseessä ole Herran ehtoollinen, ellei sitä toimiteta kuvatun järjestyksen mukaisesti. Kun Paavali puhuu siis muista säädettyistä asioista, hän ei tahdo eikä edes voisi ottaa itselleen sellaista valtaa, että hän lähtisi ikään kuin muuttamaan ja peukaloimaan Herran asetusta, vaan hän puhuu silloin adiafora-asioista eli ehdonvallan asioista.

Kristus asetti ehtoollisensa testamentin muodossa. Eihän kukaan uskalla muuttaa tai peukaloida edes hyvän ja rehellisen miehen vahvistettua testamenttia pyhänhäväistyksen uhkan vuoksi (Gal. 3:15). Mitä on siis ajateltava niistä, jotka eivät pelkää peukaloida Jumalan Pojan testamenttia?

Mutta ensimmäiselle ehtoolliselle Kristus ei päästänyt seitsemääkymmentä opetuslastaan, ei äitiään eikä muita naisia tai tavallisia maallikoita, vaan vain kaksitoista apostoliaan, joista oli tuleva pastoreita.

Paavali vakuuttaa saaneensa Herralta

säädöksen ja käskyn molempien ehtoollisaineiden käytöstä niin, että ne oli tarkoitettu koko Jumalan Kirkolle, yhtä lailla miehille ja naisille, ei vain papistolle (1. Kor. 11:23). Hän ei kirjoittanut tätä kirjettänsä vain korinttilaisille vaan kaikille pyhille, jotka huutavat Herran nimeä, missä tahansa he ovatkaan (1. Kor. 1:2). Tämä on kestävä ja luja tulkinta ja selitys siitä, miten Kristus tahtoo, että nämä hänen sanansa ymmärretään: ”Syökää ja juokaa tästä kaikki.”

Martin Chemnitz, Enchiridion. Taivaallisten opinkohtien käsikirja, s. 156–158. Concordia 2023. (Suom. Miikkael Halonen)

MISTÄ TUNTEE EVANKELISEN SAARNAN?

Kalle Jokinen (1914–2001), Turku

”Ylennä ristin lippu korkealle, se valkovaate, vereen kastettu, Sä rohkeasti huuda kaikkialle: on kaikkein synnit anteeks annettu, Kun kuoli Golgatal-la Karitsa Maailman kaiken syntiuh-rina.” (Siionin kannel)

EVANKELIUMI on Kristuksen pyhän seurakunnan ydinasia ja ase, aarteitten aarre, kuten siunattu uskomme puhdistaja Luther on ylevästi lausunut teesissään 62: ”Kristuksen kirkon todellinen ja kallein aarre on Jumalan armon ja kunnian kaikkein pyhin

evankeliumi.”

Siis, mistä tuntee evankelisen saarnan, kalleimman aarteemme? Ensimmäiseksi nousee tärkeä kysymys, tunnenko minä, joka muille saarnaan, itse tämän ainoan, todellisen, taivaasta annetun evankeliumin? Onko se minun oman sydämeni aarre, autuus ja voima?

Pyhä veljemme Paavali kertoo: ”Sillä minä annoin teille ennen kaikkea tiedoksi sen, minkä itse olin saanut” (1. Kor. 15:3). ”Min-

Tutustu! www.luterilainen.net

kä itse olin saanut” – rovasti K. V. Tamminen valaisee: ”Sun Jeesus, veres armo On lähde pohjaton, Vaikka juon ja muita juotan, Se yhtä täynnä on.” Siis ammentaja juo ensin, juo itsensä uskoon ja sitten hän osaa ja näkee muitakin juottaa. Niin, vakavasti kysyn sinulta puhuvainen Kristuksen käskyläinen, onko meille Jeesus rakas, se ”verinen kuninkaamme”, jota me rakkaudella palvomme ja palvelemme?

Olisi järkyttävää olla autuuden tuntoa vailla ja kuitenkin julistaa Kristusta. Olkoon veljet meillä tässä pyhä pelko ja olkoon pyhän Paavalin huokausta meille sydämen asia: ”**Ett-en minä, joka muille saarnaan, itse ehkä joutuisi hyljättyksi**” (1. Kor. 9:27).

Meille, veljet, on sangen tarpeellista päästä rannattoman armomeren rannalla pyhän Pietarin tavoin Herramme tenttiin, onko hän, meitä rakastava Herramme, juuri minulle rakas ja kallis, se aarre, josta riemulla julistan ja ylistän? Niin – mistä tunnen evankelisen saarnan? Oi, miten kallis kysymys.

Tätä kysymystä on lähestyttävä vain yhdeltä ainoalta suunnalta, Golgatalta, sen veriseltä ristiltä, tyhjältä kalliohaudalta, sekä pyhältä kastamaljalta, muuta suuntaa ei Raamatun tunne. Eräs vanha armolapsi painoi Raamattuaan rintaansa vasten ja sanoi: ”Tämä kirja on minulle hyvin rakas, sillä se on kalliin Vapahtajani

pyhän veren punaama” – oi onnellista vanhusta.

Olemme siis nyt yhtä mieltä siitä, että ensin on tunnettava se evankeliumi, jota muille julistaa. Evankeliumi on suuri salaisuus (Ef. 5:22; 1. Tim. 3:16). Meidän savijärkemme ei evankeliumia voi tuntea eikä tunnistaa. Rakastettu arkkikiispa Svebilium opettaa: ”Jumalan laki on joltisestikin tunnettu ihmisluonnossa, mutta evankeliumi on kaikelta järjeltä ja ymmärrykseltä kätkeyty salaisuus.” Emme siis etsi järkemme johtopäätelmiä saarnaamme tai puhettamme valmistellessamme, kun tutkimme evankeliumin salaisuutta. On suorastaan turmiollista siinä huokaista: ”Ymmärrys hoi, äly älä jätä.” Kyllä se äly jättää aina orjansa helvetin tielle. On viisautta huokaista K.V. Tammisen lailla, avatun Raamatun äärellä: ”En sen johdatusta ymmärrä, ellet Henkeäsi anna sä.” On nöyrästi tunnustettava virsirunoilijan lausuma totuus: ”*Sokaistu on järkemme, synninsumu sie-lun peittää.*” (Vk. 201:2)

On myöskin, rakkaat julistajaveljet, tarkoin tiedettävä, että oikea Siinain pyhän lain tunteminen on kaikessa sen ankaruudessaan välttämättöntä, koska sen haavoittamille sie-luille on ”Jeesuksen veren armo lääke verraton”. Jalo teologian tohtori Walther opettaa meitä: ”Jumalan sana ei jaeta oikein, jos ei saarnata Lakiä sen kaikessa ankaruudessa, eikä evankeliumia sen täydessä suloisuu-

nessa, vaan sekoitetaan lakiin jotakin evankeliuminomaista ja evankeliumiin jotakin lainomaista” (*Laki ja evankeliumi*, s. 9).

On järkyttävä lopunajan merkki rakkaassa kirkossamme, että sen julistus on ainakin 80-prosenttisesti tätä lain ja evankeliumin sekoittamista, ja näin leivotaan pyhän Jumalan eteen kokonaisia fariseuksia. Herra meitä armahtakoon!

Evankeliumin tuntee ennen kaikkea sen punaisesta tunnusväristä, tästä meidän tulisi olla samaa mieltä. Kun pyhän lain salamat iskevät minun aina mustiin ja veriruskeisiin synteihini, vaatien minua, lain kiroamaa, suoraan helvettiin, niin enkö sitten julistuksessa ylistäen korostaisi rakkaan armahtajani Kristuksen sydänveren ruusunpunaista väriä? Eräs armahdettu ja armoitettu kirjoittaa *Armoa armosta* -kirjassa: ”Rakkaat veljet, leiriytykäämme Golgatan ristin vartioon, älkäämme antako muuttaa sen veren väriä, olkoon se jopa kokardina sotalakissammekin.” Jalo rohkaisu!

Kun osaan, jos osaan, erottaa lain evankeliumista, osaan silloin puheesani lain ankaruudella herätellä suruttomia, mutta sitten tarkoin muistaen Waltherin varoituksen: ”Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos julistetaan lakia syntiensä tähden kauhistuneille.” Silloin on Siinain lain ja tuomioiden äänen vaiettava, kun rakas Pyhä Henki ohjaa syntihaavoissaan huokaavan sielun veren evankeliumilla Siinailta Siionille, Golgatalle, kuin ristin ryöväriin, ihan Kristuksen ristin viereen, pyhän veren ja pyhien armosanojen

luokse. Älkäämme, jalot julistajaveljet, säästäkö ja säädelkö ristin pyhintä sovituksen verta. Vihmokaamme sitä saarnassamme niin kokonaisvaltaisesti, että **”miltei kaikki vihmoetaan verellä”** (Hepr. 9:22). ”Miltei kaikki”, mutta ei paatuneita pilkkajia, joiden on ensin jouduttava Siinain kauhuihin.

Ihana ja velvoittava on Herramme käsky hänen saarnaajilleen: **”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani, sanoo teidän Jumalanne. Puhukaa suloisesti Jerusalemile”**, siis Kristuksen kiusatulle ja ahdistetulle seurakunnalle (Jes. 40:1-2). On ääretön määrä lohduttomia, kalliisti lunastettuja sieluja, joille kyynelten polku on täällä tuttua. Siksi tulisi meidän osata heitä lohduttaa ja siihen juuri sijoittuu siunattu veriarmon evankeliumi. Luetaan tarkoin tuo Jes. 40:1-2. Saimme verievanke- liumin kutsun armon valtakuntaan jo varhain, pyhässä kasteessa, jonka armon sitten rakas Pyhä Henki uudisti ja lujitti. Miksi emme nyt tottelisi taivaallista näkyämme oikein ylistämällä Karitsan pyhän veren armoa? Muistakaa nyt, miten rakkain Herramme vei oman sydänverensä pyhimpään, jossa se elävänä verenä puhuu lakkaamatta meidän syntisriepujen edestä. Miksi kuitenkin olemme haluttomat, hitaat ja laiskat ottamaan tätä pyhintä verta huulillemme, jolla meidät kirottu ja kadotetut Kristus kalliisti osti? Uskokaa siis te, hitaimmatkin uskomaan, että Karitsan veri on armonevanke- liumin punainen väri. Muuta väriä ei Pyhä Henki sal-

li esille tuoda. Jos joku tuo, olkoon vaikka taivaan enkeli, hän olkoon kirottu (Gal. 1:8).

On erinomainen kunnia tulla täällä kutsutuksi ”veriteologiksi”. Minäkin olen sen nimen saanut. Se on kuitenkin ainoa saarna ja vihmonta, johon saatana, maailma ja oma järkemme suuttuu, mutta josta niin moni synnin ja helvetin tien kulkija muuttuu taivaan ikivanhan armon tien vaeltajaksi.

Otetaan oikein tunnussanaksemme Lutherin verraton lauselma: ”Kristuksen pyhä evankeliumi on sisältönsä nähden ristin saarna ja vaikutukseensa nähden uskon saarna.”

Toinen varma ja ihana evankelisen saarnan tuntomerkki on pyhän kasteen sakramentti. On murheellinen aikamme merkki se, että kasteen raamatullinen ja taivaallinen todistus on pelottavasti kadoksissa. Pyhä Johannes kirjoittaa: ”**Sillä kolme on, jotka todistavat: Henki ja vesi ja veri, ja ne kolme pitävät yhtä**” (1. Joh. 5:7-8). Oletko oikein unohtamalla unohtanut tämän pyhän todistajan ja kuitenkin myönnät, että siinä, juuri siinä, Pyhä Henki sinut synnytti Jumalan lapseksi ja taivaan aarteitten perilliseksi. Ehkä sinunkin hyllylläsi on kirja, jonka nimi on ihan oikeutetusti Kasteen evankeliumi. Ilman pahansuopaisuutta kysyn, olitpa sitten pappi tai otaasaarnaaja, onko sinun opetuksesi juuri siksi niin kapea-alaista, koska kerran

toisensa jälkeen jätät pois tämän pyhän kasteen todistuksen? Pyhä Henki meille hyvän alun antaa, kun saamme lukea: ”**Sillä me olemme tulleet osallisiksi Kristuksesta**” (Hepr. 3:14). Ei sano pyhä Präetorius *Aarreatassaan* kasteita suotta ”uuden liiton ensimmäiseksi sakramentiksi”, sillä siitähän lähtee armahdetun ja verilunnain lunastetun sielun taivaallinen kirkkotie. Aikanaan neuvoi minua hyvä ystäväni ja armoitettu runoilija A. V. Jaakkola: ”Älä veli lue mitään outoja oppikirjoja. Älä käytä vieraita lähteitä. Lue runsaasti *Lutheria*, *Hedbergiä*, *Präetoriusta* ja muita raamatullisia kirjoja. Niistä Kristuksen veren ja kasteen armon kirkkaus virtaa.” Olin hyvin iloinen näistä eväistä, ja olen yrittänyt toteuttaa hänen neuvojaan.

Aletaan juuri tästä. Pidä esimerkiksin Svebiliuksen ihanaa katekismusta taskussasi, siitä se armoitetun ”katekeetan” tie aukenee.

Kun oikein rukoillen harjaannut viipymään näiden armoitettujen isien kirjojen äärellä ja harjaannut opiskelemaan pyhästä kasteesta opettamista, saat silloin julistuksessasi ammentaa kokonaisvaltaista evankeliumia ja saat palkkioksi nähdä väsyneiden ja kiusattujen kuulijoittesi silmissä ilon ja onnen hymyä.

Sanansaattaja 1992 (Kalliopohja 2/92). Toimituksen muokkaama. Concordia 2004.

TAISTELU SANANVAPAUDEN PUOLESTA JATKUU

Päivi Räsänen, kansanedustaja, Riihimäki

Jatkan nyt taistelua sananvapauden puolesta korkeimmassa oikeudessa.

Olen tänään saanut tiedon, että korkein oikeus on päättänyt myöntää valitusluvan valtakunnansyyttäjälle Helsingin hovioikeuden vapauttavasta ratkaisusta kirjoituksiini kohdistuvissa syytteissä.

Olen kuitenkin luottavaisella ja rauhallisella mielellä valmis jatkaamaan taistelua sanan- ja uskonnonvapauden puolesta, niin korkeimman oikeuden edessä kuin tarvittaessa Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimeen asti.

Helsingin hovioikeus hylkäsi yksimielisessä ratkaisussaan 14.11.2023 kaikki minuun kohdistuneet syytteet todeten, että tekstieni sisältö ei ole ollut lainvastainen ja että kirjoitusteni tarkoitus ei ole ollut homoseksuaalien solvaaminen tai loukkaaminen. Myös Helsingin käräjäoikeus hylkäsi 30.3.2022 kaikki lausuntoihini kohdistuneet syytteet todeten samalla, että syyttäjän suuhuni laittamia vääristeltyjä lausuntoja ei kirjoituksistani edes löytynyt.

Kahden oikeusistuimen kuusi tuomaria eivät siis ole löytäneet mitään lainvastaista kirjoituksistani, mutta niiden tutkiminen jatkuu korkeimmassa oikeudessa. Voin ymmärtää tätä vain tapauksen ennakkopäätösluonteen vuoksi. Tämä oikeusprosessi on sanan- ja uskonnonvapau-

den kannalta historiallinen. Oikeudenkäynnin ytimessä on kysymys, saako Raamattuun kytkeytyviä opeuksia pitää esillä ja ilmaista olevansa samaa mieltä niiden kanssa.

Toivottava vapauttava päätös korkeimmasta oikeudesta toimisi alempien oikeusasteiden päätöksiin verrattuna vahvempuna ennakkolinjauksena myöhempiä vastaavia syytöksiä ajatellen. Se turvaisi entistä selkeämmin ja vahvemmin kristittyjen vapauden pitää Raamatun opeuksia esillä. Sillä olisi vaikutuksensa myös muiden Euroopan maiden oikeuslaitosten ratkaisuihin.

Kohdallani jo lähes viisi vuotta kestänyt tutkinta on sisältänyt totuuden vastaisia syytöksiä, useita pitkiä poliisikuulusteluja yli 13 tunnin ajan, oikeuden istuntoihin valmistautumista, käräjäoikeuden istuntoja ja hovioikeuskäsittelyä. Tässä ei ollut kyse vain minun mielipiteistäni, vaan kenen tahansa sananvapaudesta. Toivon, että korkeimmasta oikeudesta saadaan ratkaisu, joka turvaa, ettei muiden tarvitse käydä läpi samanlaista koettelemusta. Olen pitänyt etuoikeutena ja kunniatehtävänä puolustaa sananvapautta, joka on aivan keskeinen oikeus demokraattisessa valtiossa.

Prosessi sai alkunsa kesäkuussa 2019 julkaisemastani twiitistä, jossa esitin kysymyksen Pride-tapahtuman tukijaksi ilmoittautuneelle ev.

lut. kirkolle. Julkaisuni pääsisältö oli kuvaliite Uuden testamentin Roomalaiskirjeen 1. luvun jakeista 24–27. Kritiikkini kohteena ei ollut mikään vähemmistö, vaan oman kirkkokuntani johto. Valtakunnansyyttäjä nosti 22.4.2021 syytteet kolmesta eri teosta. Esiin nostettiin myös vuonna 2004 julkaistu kirjoittamani pamfletti ”Mieheksi ja naiseksi hän

heidät loi” ja Ruben Stillerin vuonna 2019 julkaistu radiokeskustelu. Lähetyshiippakunnan piispa Juhana Pohjola joutui myös syytetyksi sen vuoksi, että hän oli vastuussa pamfletin julkaisemisesta ja saatavilla pitämisestä.

Päivi Räsäsen Facebook-sivu 19.4. Otsikko toimituksen

PELASTAVA VIERAS VANHURSKAUS

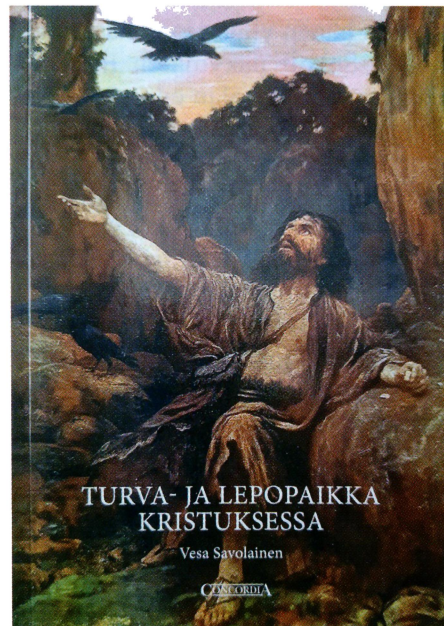
Vesa Savolainen, Kempele

”Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on.” 1. Joh. 3:2

Neuvostopartisaanit liikkuivat itärajamme rintamalinjan Suomen puoleisissa metsissä ja tekivät iskuja muun muassa siviilitaloihin. He olivat raakoja ja säälimättömiä murhamiehiä ja -naisia, jotka saattoivat astua koiteihin milloin vain ja teurastaa kaikki talossa olevat ihmiset, pienet lapsetkin. Rintamalinjan selustan siviilit elivät usein suurempien pelkojen keskellä kuin sotilaat rintamalla.

Yhtenä vuoden 1944 kesäilloista 14-vuotias Hemmi kävi nukkumaan Erkkilän talon makuuhuoneeseen. Jumala lähetti kärpäsen hänen luokseen. Se laskeutui toistuvasti hänen naamalleen eikä Hemmi saanut sitä millään tapetuksi. Silloin hän päätti siirtyä yöpuulle viereiseen navettaan. Juuri kun hän pääsi sänkyyn kahden viltin alle, pihalta alkoi kuu-

lua konetuliaseiden pauketta. Poika katsoi ikkunasta: piha oli täynnä partisaaneja. Konetuliaseiden äänet täytti korvat, pelko ja huuto täytti sydämen. Kun navetan ovea yritettiin ulkopuolelta aukaista, Hemmi meni

painamaan oven hakaa alaspäin. Partisaanin pitäessä hetken taukoa, poika päätti lähteä kipuamaan vintille, sinne piiloutuakseen, mutta matka jäi kesken. Rynkytys alkoi miltei heti uudelleen ja Hemmi ehti vain sänkyyn, jossa peitti itsensä vilteillä. Haka pompasi paikoiltaan ja ovi narahti kauhistuttavasti ääntäen auki. Avuton murrosikäinen kuuli askelten lähestyvän, murhamiehen pysähtyvän hänen vierelleen ja tunsi viltin nousevan päältään. Hän ei uskaltanut hengittääkään. Ääneti rukoillen hän vain odotti pistimen iskua ja pääsyä parempaan paikkaan. Eivät kuitenkaan olleet vielä taivaan Isän määräämät elinpäivät loppussa. Hemmi itse kertoo: ”Ryssä oli vetäissyt vain päällimmäisen viltin eikä ollut hämärässä huomannut, että makasin toisen viltin alla.”

Hemmillä oli kolmaskin viltti. Se puettiin hänen ylleen jo pyhässä kasteessa. Se oli näkymätön ihmissilmälle, mutta Jumalan edessä – päinvastoin – kaiken peittävä. Siinä oli hänen iankaikkinen turvansa. Se oli Vapahtaja. Sama peite on sinunkin ylläsi. Ulkopuoollasi oleva Kristus peittää kaikki syntisi, koko ruman perisyntin ja häpeälliset tekosynnit. ”Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo.” (Room. 10:4) – ”Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällemme pukeneet.” (Gal. 3:27) – ”Autuas se, joka valvoo ja pitää vaatteistansa vaarin, ettei hän kulkisi alastomana eikä hänen häpeätänsä nähtäisi!” (Ilm.16:15)

Raamatun opetus vieraasta van-

hurskaudesta eli puhe Kristuspuvusta, häävaatteista (Jes. 61:10; Matt. 22:11,12), vaatteista (Ilm. 16:15), liinavaatteista (Ilm. 19:8) ja termi ’olla Kristuksessa’ (mm. Room. 8:1; Gal. 5:4) on lohdutuksemme lain syytösten ahdistaessa. Vihollinen kyllä kulkee partisaanien lailla meidän kristittyjen ympärillä ja tahtoisi jokaisen Herran oman niellä, mutta hänellä ei ole siihen keinoja. ”[Isä] on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät rakkaan Poikansa valtakuntaan.” (Kol. 1:13) – ”Hän riisui aseet hallituksilta ja valloilta ja asetti heidät julkisen häpeän alaisiksi; hän sai heistä hänen kautta voiton riemun.” (Kol. 2:15) Hänet on voitettu ja nujerrettu: ”Koska siis lapsilla on veri ja liha, tuli hänkin niistä yhtäläisellä tavalla osalliseksi, että hän kuoleman kautta kukistaisi sen, jolla oli kuolema vallassaan, se on: perkeleen.” (Hebr. 2:14)

Myös Hyryn perhe koki kauhun hetkiä; heidän talonsa ulko-ovi vedettiin auki. Partisaanien likainen joukkio aloitti pelottavan marssinsa sisään. Yksi lapsista laski: ”seitsemäntoista miestä.” Nämä ryöstivät kaiken, mikä vaikutti heistä arvokkaalta tai heille tarpeelliselta. Ivallisesti he kätelivät jokaisen ja astuivat pihalle. Pian ulko-ovi vetäistiin uudelleen auki ja konekiväärin alkoi. Tuolla kauhun hetkellä 17-vuotias Maija muistaa: ”Ampuja kierrätti konepistooliaan kuin viikatemies.” Maija huusi ylöspäin: ”Jumala auta!” Tulitus lakkasi ja tuli aivan hiljaista. Mutta moni oli saanut jo kuolettavan osu-

man. Tuolloin 11-vuotias Väinö kertoo: ”Mummo pyysi: ’Antakaa virsikirja, että voin laulaa virren, elämä loppuu pian.’ Niin siinä tapahtuikin. Virsi veisattiin.” Herran Henki toi sanan haavoittuneille ja alkoi siirtämään Jumalan omiksi kastettuja vieraan vanhurskauden varassa perille taivaan iankaikkiseen turvapaikkaan. Väinö muistaa: ”Mummi kuoli ja niin kuoli muitakin haavoittuneita.”

”Jeesus elää, mihin sun, kuolema, nyt hirmus jääpi?

Jeesus elää ja myös mun kuollehista herättääpi.

Jeesuksess’ on pelastus, siihen mull’ on luottamus.

Jeesus elää, hänellen mailma kaikk’ on omaks luotu;

Hänen kanssaan ikuinen elo mullekin on suotu.

Luj’ on Herran lupaus, siihen mull’ on luottamus.

— —

Jeesus elää, kuolema nyt vaan on kuin elon ovi;

Ei nyt kuolintuskissa epäillä mun sielun’ sovi.

Hält’ on toivo, uskallus, siihen mull’ on luottamus.”

Vk 1886, 68:1,2,6

Kastettuna ja peitettyinä Kristukseen Jeesukseen olet parhaassa mahdollisessa turvassa. Hän kätkee alleen hävettävimmänkin synnin, tekee Isän silmissä sinut täydelliseksi ja suojaa sinut. Kuolema on sinulle vain siirtyminen hänen turvissa taivaan kirkkauteen. Siellä on loppumaton ilo, le-

po ja onni. Paavali opettaa: ”Minun Jumalani on rikkautensa mukaisesti täyttävä kaikki teidän tarpeenne kirkkaudessa, Kristuksessa Jeesuksessa.” (Fil. 4:19) Johannes Gerhard kirjoittaa: ”Kaiken mitä valitut voivat toivoa, he saavat siellä, koska he saavat kasvoista kasvoihin nähdä hänet, joka itse on kaikki.” Kristususkon vaihtuminen Herran näkemiseen on niin voimallista, että se muuttaa meidätkin. Häpeäämme ei tarvitse enää peittää, sillä muutimme hänen kaltaisekseen: ”Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on.” (1. Joh. 3:2)

Rukous: *Olen tehnyt syntiä, Herra, syntini ovat monet ja ylen suuret, en tahtoisi kuitenkaan tehdä sitä kaikkein kamalinta syntiä, että syyttäisin valheesta sinua, joka sanoin, teoin ja valalla todistat, että rikokseni ovat hyvitettyt. En pelkää tyhmyyttäni, koska sinä olet viisauteni. En pelkää kuolemaa, koska sinä olet elämäni. En pelkää kuoleman tuskaa, koska sinä olet iloni. En pelkää tuomion ankuruutta, koska sinä olet minun vanhurskauteni. Sinä rakas, Ylkäni, olet minun hääpukuni, jonka puin ylleni kasteessa. Sinä verhoat minun alastomuuteni enkä tahdo tähän kallisarvoiseen ja ihanaan pukuun ommella täydennykseksi omaa vanhurskauttani. Amen.* (Johannes Gerhard)

Vesa Savolainen, Turva- ja lepopaikka Kristuksessa, s. 49–51. Concordia 2024.

CONCORDIAN SISÄLLYSLUETTELO 2023

1

Pääkirjoitus. Hannu Lehtonen. 2/1.
 Martin Chemnitz luterilaisen ehtoollisopin vartijana. Halvar Sandell 3–10/1.
 Hoc est corpus meum – Lutherin siunattu itsepäisyys. Hermann Sasse. 10–18/1.
 Sakramentti on Kristuksen ruumis ja veri eikä modernin teologian opettama ”koko Kristus”. 18–21/1.
 Kristus on läsnä kirkossa molempien luontojensa mukaan. Jacob Preus. 21–26/1.
 Autuuttava osallisuus Kristuksen ruumiiseen ja vereen. Johannes Gerhard. 27–28/1.
 Alttarin sakramentista. Martti Luther. 29–31/1.
 Veri. Ensio Takala. 32–37/1.
 Herra Jeesus tulee – juokaa Herran maljasta. Petri Hanhiniemi. 37–42/1.
 Concordia sisällysluettelo 2022. 43/1.
 Kristuksen vanhurskaus on sinun vanhurskautesi. Martti Luther. 44/1.
 Syöden ja juoden – Herramme testamenttia kunnioittaen. 45/1

2

Pääkirjoitus. Hannu Lehtonen. 2/2.
 Johtaako epävarmuuteen Martin Chemnitz vai tutkija? 3–8/2.
 Voinko olla varma valinnastani pelastukseen? Martin Chemnitz. 8–15/2.
 Usko – vanhurskauttava usko – yksin usko. Robert D. Preus. 16–21/2.
 Oikea ja väärä kirkko. Sakari Korpinen. 21–25/2.
 Alttarin sakramentti. Ihmeellinen ja suuri asia. Halvar Sandell. 25–29.
 Mitä Jumala meiltä vaatii? Hannu Lehtonen. 29–32/2.
 Toinen Martti. Robert D. Preus. 33/2.
 Emme voi kääntyä vasemmalle ja oikealle. Juha Vähäsarja. 34/2.
 Taivaallisia opinkohtia. 34/2.
 Rohkea ja luottavainen usko. Martti Luther. 35/2.
 Uskon varmuus. Martin Chemnitz 36/2.
3
 Pääkirjoitus Hannu Lehtonen. 2/3.
 Kunka voitamme pahuuden? Petri Hiltunen. 3–14/3.

Oppi lopun ajoista on yksinkertainen. Juuso Mäkinen. 14–16/3.
 Herramme tulemisen raamatulliset merkit. John R. Stephenson. 17–19/3.
 Saako pappia kutsua isäksi? Mikä on oikein ja mitä tulee torjua? Halvar Sandell. 20–21/3.
 Oikea pyhien kunnioittaminen. Martin Chemnitz. 22/3.
 Joulusaarna. Ville Melanen. 23–25/3.
 Hovioikeus piti voimassa käräjäoikeuden vapauttavan päätöksen. 26–27/3.
 Veri tuottaa sovituksen. Arvid Hydén. 28/3.
 Oikea jouluiilo ja joulurauha. Mika Rantanen. 28–29/3.
 Joulun vietosta. P. J. I. Kurvinen. 30–31/3.
 Enchiridion. 32/3
 Mioks’ pelkää, julma Herodes? 32/3.
 Martti Luther: Kirjeitä paimenille. Sakari Korpinen. 33/3.
 Sinun kuninkaasi tulee. Martti Luther, 35/3.
 Henken riemuitsee. Ville Melanen. 36/3.

4

Pääkirjoitus. Hannu Lehtonen. 2/4.
 Yksimielisyyden ohjeen opetus Kristuksen persoonasta. Esa Yli-Vainio. 3–13/4.
 Kristuksen todellinen läsnäolo ja liturginen saarnaaminen. John W. Kleinig. 13–26/4.
 Psalmien ylistyspuheen päätösrukous. Salomon Gesner. 26–29/4.
 Ajallisuus ja iankaikkisuus – päämäärämme taivas vai kadotus? Heikki Pienimäki. 29–31/4.
 Pyhä kolminaisuus. Mika Rantanen. 32–33/4.
 Muut lehdet: Balsamia syntisen haavoihin. Vesa Pirttimaa. 34/4.
 ”Kaikki, mitä Isällä on, on minun”. Martti Luther. 35/4.
 Oppi Kristuksesta on uskon perusta. Franz Pieper. 36/4.

5

Samuel Gesner *Psalmien ylistyspuhe.*

6

Vesa Savolainen *Turva- ja lepopaikka Kristuksessa*

KRISTUKSEN YLÖSNOUSEMUKSEN HYÖTY

Jos tahdomme käsittää Kristuksen ylösnousemuksen hyödyn, meidän tulee katsella hänessä kahta eri kuvaa. Toinen on se surullinen, viheliäinen, kurja, pilkattu, nääntynyt ja verinen hahmo, josta me puhuimme pitkäperjantaina: Kristus riippuu ristillä ryövärien keskellä ja kuolee kovissa tuskissa. Tätä kuvaa katselkaamme, rakkaani, niin kuin olette jo kuulleet, sydämellisesti ja vahvasti uskoen, että se on tapahtunut meidän syntiemme tähden, että hän oikeana iankaikkisena ylimmäisenä pappina antoi itsensä uhriksi meidän syntiemme edestä ja kuolemallansa ne voitti. Jokaisen ihmisen tulee tietää, että juuri hänen syntinsä näin haavoittivat Kristusta ja saattoivat hänet häpeälliseen kuolemaan, siis että hänen kärsimisensä tapahtui juuri sinun ja minun syntieni tähden. Joka kerta katsellessamme häntä hänen surullisessa ja verisessä hahmossaan meidän ei sovi muuta ajatella kuin sitä, että me siinä näemme omat syntimme. Jos kuitenkin tämä murheen kuva ainaiseksi jäisi eteemme, se olisi erittäin kauheaa.

Mutta uskontunnustuksessamme me tapaammekin nämä kaksi kohtaa mitä likeisimmin yhdistettyinä: Kristus ristiinnaulittiin, kuoli, haudattiin, astui alas tuonelaan ja kolmantena päivänä nousi kuolleista. Näemme, ettei tuo murheen kuva kestä kauan. Ennen kuin kolme päivää oli kulunut, jo esiintyi rakas Herramme toisenlaisessa, ihanassa, terveessä, lempeässä ja iloisessa hahmossa, oikein oppiaksemme käsittämään sen lohdutuksen, että sekä syntimme ovat Kristuksen kuoleman kautta pois pyyhityt ja surmatut että myös me hänen ylösnousemisensa kautta tulemme vanhurskaiksi ja iankaikkisesti autuaiksi, niin kuin apostoli Paavali (sanoo) Room. 4:25 – ”vanhurskauttamisemme tähden”; ja 1. Kor. 15:17–19: ”Jos Kristus ei ole herätetty, niin teidän uskonne on turha, ja te olette vielä synneissänne. Ja silloinhan Kristuksessa nukkuneetkin olisivat kadotetut. Jos olemme panneet toivomme Kristukseen ainoastaan tämän elämän ajaksi, niin olemme kaikkia muita ihmisiä surkuteltavammat.”

Vaikka syntisi ensin olivat hänen hartioillansa ja ne naulitsivat hänet ristiin, niin tästä hänen toisesta muodostansa sinä näet, ettei hänessä enää ole mitään syntiä, vaan sulaa vanhurskautta, ei mitään kipua eikä ahdistusta, vaan pelkkää iloa, ei kuolemaa, vaan täydellinen elämä, iankaikkinen elämä, joka on tätä ajallista elämää paljon korkeampi. Tästä meidän pitäisi kaikesti iloita. Edellinen kuva Kristuksesta on tosin ulkonaisesti katsoen kauhistava, mutta kun otamme huomioon asian perustuksen, niin sekin on niin suotuinen, ettemme muuta toivoisikaan. Siitähän näet, että Jumala on ottanut pois sinun syntisi, jotka olivat sinulle niin ylen raskaat, jotta sinun olisi täytynyt niiden painosta vaipua ja nääntyä. Ne hän pani Poikansa päälle, joka ollen iankaikkinen Jumala oli kyllin väkevä niitä kantamaan. Anna siis syntiesi siellä olla! Paremminkin sinä et ikinä voi niitä sijoittaa, että ne sinua vähemmän painaisivat ja raskauttaisivat.

Ota sitten katseltavaksi tuo toinenkin kuva! Siitä näet, kuinka Herrasi Kristus, äsken sinun syntiesi tähden niin surkeasti vaivattu, nyt on ihana, puhdas, kirkas ja riemullinen, ja kuinka kaikki synnit ovat hänestä kadonneet. Tästä voi tehdä seuraavan johtopäätöksen: kun siis syntini Kristuksen kärsimyksen tähden eivät enää ole minulla, vaan Jumala ne minulta otti ja heitti ne Poikansa hartioille, mutta ne eivät nyt pääsiäisenä hänen ylösnoustuaan ole enää Kristuksellakaan, niin mihin ne lienevät joutuneet? Totisesti ne ovat, niinkuin profeetta Miika sanoo, heitettyt meren syvyyteen, niin että niitä ei löydä enää perkele eikä kukaan luotu olento.

”Sillä me emme voi
mitään totuutta
vastaan, vaan
totuuden puolesta.”
2. Kor. 13:8

Tilaa Concordia!

UUSI LUOMUS

”Jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus, se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut.” 2. Kor. 5:17.

Olemme sellaisia ihmisiä, jotka ovat päältään riisuneet synnin ja kuoleman ja pukeutuneet vanhurskauteen ja elämään. (2. Kor. 5: 3, Kol. 3:10) Sillä kuten Kristus haudassa riisui pois synnin ja kuoleman ja uusi Kristus nousi ylös vanhurskauteen ja elämään, niin mekin olemme hänessä ja hänen mukanaan samassa haudassa riisuneet synnin ja kuoleman ja tulleet uusiksi ihmisiksi, täynnä vanhurskautta ja elämää.

Stefan Praetorius

Armoa armosta, s. 137, 14. toukokuuta. SLEY 1959.

CONCORDIA-toimituskunta

Päätoimittaja:

Hannu Lehtonen, Kotikuja 2, 63800 Soini, **044-3355105**, hannu.lehtonen@concordia.fi

Toimittajat:

Halvar Sandell, Ounasvaarantie 7 D, 00970 Helsinki, **044-5736700**, halvar.sandell@gmail.com

Petri Kivenheimo, Venuksentie 6 V 216, 01480 Vantaa, **044-5515443**, petri.kivenheimo@gmail.com

Miikkael Halonen, Haapaperhosentie 29 C, 00410 Hki. **044-0862118**, miikkael.halonen@gmail.com

Toimitussihteeri:

Hannu Halonen, Fabianinkatu 13 A 1, 00130 Helsinki, **0440-772233**, hannu.halonen@concordia.fi

Media-assistentti:

Marko Oikarinen, Halssilanrinne 11 A as 11, 40400 Jyväskylä, **045-8693344**, oikarinenmarko@gmail.com

Concordia ry:n puheenjohtaja:

Ville Melanen, Kyröläänkatu 8 B 57, 15210 Lahti, **044-2931406**, villemelanen@hotmail.com

Avustajat ja neuvottelukunta: Reijo Arkkila, *Hämeenlinna*, Tord Carlström, *Porvoo*, Petri Hiltunen, *Kouvola*, Jukka ja Juha Huotari, *Kirkkonummi*, Ahti Iivonen, *Kankaanpää*, Markus Kirla, *Turku*, Lasse Lappalainen, *Helsinki*, Sakari Meinilä, *Italia*, Jouni Mensalo, *Loimaa*, Juha Muukkonen, *Tornio*, Juuso Mäkinen, *Helsinki*, Kalle Pajala, *Helsinki*, Roger Pettersson, *Åhtävä*, Timo Salmela, *Kuopio*, Ken Takaki, *Helsinki*, Tero Tulkki, *Helsinki*, Isto Vuorio, *Vantaa*, Esa Yli-Vainio, *Seinäjoki*

Yhdyshenkilöt ja asiamiehet: Magnus Dahlbacka, *Kruunupyö*, Petri Hanhiniemi, *Ruukki*, Juha Heinilä, *Vantaa*, Esko Herronen, *Kälviä*, Jukka Jäntti, *Pori*, Kari Kemppainen, *Karstula*, Samuel Kettunen, *Lappi*, Timo Kitunen, *Helsinki*, Arto Rannila, *Jalasjärvi*, Mika Rantanen, *Pori*, Vesa Savolainen, *Kempele*, Jukka Teininen, *Forssa*

CONCORDIA on kuusi kertaa vuodessa ilmestyvä teologis-kirkollinen julkaisu, joista kaksi ovat uutuuskirjoja. Lehteä ja kirjoja julkaisee Concordia ry ja kustantaa Luther-Kirjat Oy. Yksin Raamattu ja siitä johdettu puhdas luterilainen oppi, sekä uskonpuhdistus ovat CONCORDIA-lehden lähtökohta ja ohjelma. CONCORDIA-lehti haluaa tukea luterilaista tunnustuksellisuutta seurakunnissamme.

Tilaukset toimitussihteeriltä tai tilisiirtolomakkeella. Vuonna 2024 kestotilauhinta 30 €, vuositilaus 31 €, sekä sähköpostin liitteenä neljä lehteä 20 € vuosi. ”Kannatustilaus” 40 € sis. lehtitilauksen myös sähköpostin liitteenä. Lehti- ja kirjatilaukset **Luther-Kirjat Oy:n** tilille: **FI93 5512 0020 0098 82**. Concordia ry:n kannatustili: **FI59 5512 0020 0089 42**

TOIMITUKSEN OSOITE: Fabianinkatu 13, 00130 Helsinki

”Herran sana pysyy iankaikkisesti” 1. Piet. 1:25 ISSN 1237-3028